

Rechtskrondig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Versijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 600 fr. per jaar

Postchekrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie : Professor Mr. Ridder René VICTOR, Justitiestraat 21, Antwerpen

De Uno-conventies van 1966 over de Mensenrechten

1. De Algemene Vergadering van de Verenigde Naties aanvaardde op 16 december 1966 éénparig een Resolutie (2200, XXI) waarin de tekst is bevat van twee Conventies over de Rechten van de Mens. De eerste conventie draagt als titel: Internationale Overeenkomst over *Economische, Sociale en Kulturele Rechten*. De tweede heeft tot voorwerp de *Burgerlijke en Politieke Rechten*. Daarnaast werd, in een Fakultatief Protocol bij de Overeenkomst over de Burgerlijke en Politieke Rechten, een tekst aangenomen betreffende de procedure van klachten die individuen kunnen neerleggen tegen een Staat die de overeenkomst schendt.

Deze overeenkomsten werden aan de Lidstaten van de V.N. overgemaakt met het verzoek, zo vlug mogelijk tot de bekrachtiging ervan over te gaan. Een bijzondere inspanning hiervoor wordt van de Staten verwacht ter gelegenheid van de viering van het jaar 1968 als het Jaar van de Rechten van de Mens.

2. Op 10 december 1968 zal het inderdaad twintig jaar zijn, dat de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens in de Verenigde Naties werd aanvaard. Dit was een eerste stap in de werkzaamheden van de UNO op het gebied der mensenrechten. Onmiddellijk hierop werd, in de Commissie voor de Mensenrechten, gestart met de uitwerking van de nu aangenomen overeenkomsten. De Commissie werkte hieraan van 1949 tot 1954, en de klaargemaakte ontwerpen werden achteraf — van de negende tot de één-en-twintigste sessie van de Algemene Vergadering — beproven, en uiteindelijk in 1966 aangenomen. Een lange, achttienjarige weg, die van de vele moeilijkheden bij het opstellen der teksten getuigt.

3. In tegenstelling tot de Universele Verklaring van 1948, hebben wij thans te doen met twee echte internationale verdragen met een verbindend karakter: zij leggen de Staten zeer preciese juridische verplichtingen op — voor zover natuurlijk deze teksten bekrachtigd zullen worden.

Wat is nu de inhoud van deze overeenkomsten?

En op welke manier kan hun effectieve toepassing worden verzekerd?

De Conventie over de Economische, Sociale en Kulturele Rechten.

4. De bedoeling van deze Conventie is, de Staten ertoe

te verplichten om het nodige te doen, geleidelijk de voorgestelde rechten te verwezenlijken. Deze rechten worden in deel III der Conventie opgesomd. De voornaamste hiervan zijn: het recht op arbeid; het recht op rechtvaardige en gunstige arbeidsvoorwaarden — in het bijzonder wat betreft de vergoedingen — die een decente levensstandaard, veilige en gezonde arbeidsvoorwaarden, rust en een redelijke beperking van de arbeidsduur dienen te verzekeren; het recht om vakbonden te vormen en er lid van te worden; het stakingsrecht; het recht op sociale zekerheid; de bescherming van de gezinsbijstand; speciale bescherming voor de kinderen; het recht voor eenieder en voor de familie op een aangepaste levensstandaard, met inbegrip van voeding, kleding en huisvesting; het recht op gezondheidszorg; het recht op opvoeding met inbegrip van verplicht en kosteloos lager onderwijs; het recht op deelname aan het kultureel leven; het recht op genot van de voordelen van de wetenschappelijke vooruitgang.

De Conventie bevat eveneens enkele bepalingen omtrent de tenuitvoerlegging ervan, die wij verder zullen uiteenzetten.

De Conventie over Burgerlijke en Politieke Rechten.

5. De Conventie voorziet dat de Staten de nodige maatregelen van wetgevende of andere aard zullen nemen om gevolg te geven aan de omschreven rechten. De Staten verbinden er zich tevens toe, aan alle individuen, die zich op hun grondgebied bevinden, zonder enig onderscheid, deze rechten toe te kennen.

De voornaamste dezer rechten zijn: het recht op leven; het recht op bescherming tegen wrede, onmenselijke en ontorende behandeling; het verbod van slavernij, dienstbaarheid en verplichte arbeid; het recht op vrijheid en veiligheid van de persoon; het recht voor diegenen die van hun vrijheid werden beroofd om op een menselijke wijze behandeld te worden; het verbod van gevangenzetting omdat men niet in staat is zijn contractuele verplichtingen na te komen; het recht op vrijheid van beweging en van vestiging; de gelijkheid van eenieder voor de hoven en rechtbanken; het beginsel *nullum crimen, nulla poena sine lege*; het recht op erkennig van zijn rechtspersoonlijkheid; het recht op bescherming tegen arbitraire of onwettige inmenging in het privé- en familieleven, woning en briefwisseling; de vrijheid van gedachte, geweten en goddienst; het recht op vrije menings-

uiting; het verbod van oorlogspropaganda; het recht op vreedzame vergadering en vereniging; het recht om te huwen; het recht der kinderen op bescherming door de familie, de gemeenschap en de Staat; het recht op deelname aan het openbaar leven, om te kiezen en om verkozen te worden; het recht op toegang tot het openbaar ambt; het recht op gelijkheid voor de wet; het recht der minderheden op hun eigen kultuur, om hun eigen godsdienst te beleven en te belijden, om hun eigen taal te gebruiken.

6. Deze Conventie voorziet eveneens dat de Staten ervoor moeten zorgen, dat iedereen die het slachtoffer werd van een schending dezer rechten, over een nuttig rechtsmiddel kan beschikken.

Nochtans kunnen de Staten, in geval van een uitzonderlijk openbaar gevaar, dat het bestaan van de natie bedreigt, maatregelen uitvaardigen die afwijken van deze rechten en vrijheden. Zekere fundamentele rechten kunnen echter door deze uitzonderingsmaatregelen nooit worden buiten werking gesteld.

Voor de verwezenlijking van deze rechten en vrijheden voorziet de Conventie ook een zeer uitgewerkte procedure die later zal worden bestudeerd.

Het toezicht op de naleving der Conventies.

7. Beide Conventies en het Fakultatief Protocol bevatten een reeks bepalingen die ertoe strekken in de daadwerkelijke naleving van de verplichtingen te voorzien. Sommige van deze bepalingen hebben betrekking op een procedure die men tussen-staats kan noemen, terwijl het de bedoeling is van het Protocol, aan de individuen een klachtrecht tegen de Staten toe te kennen.

8. De Conventie over de Economische, Sociale en Culturele rechten voorziet een systeem van regelmatige verslagen. Deze dienen door de Staten voorgelegd aan de Economische en Sociale Raad van de UNO (ECOSOC), die hen ter studie kan overmaken aan de Commissie voor de Mensenrechten. De ECOSOC kan tevens bijzondere verslagen overmaken aan de Algemene Vergadering van de UNO, en daarbij gepaste aanbevelingen voorstellen.

In deze Conventie is de procedure derhalve beperkt tot de organen van de UNO, en heeft zij geen tussen-staats karakter. Over eventuele maatregelen en beslissingen wordt niets gezegd, en men mag dan ook deze procedure als zeer mild en onvoldoende beschouwen.

9. Anders liggen de zaken in de Conventie voor de Burgerlijke en Politieke Rechten. Deze Conventie voorziet de oprichting van een bijzonder *Mensenrechtscomité* dat uit 18 leden is samengesteld. Deze laatste worden gekozen uit onderdanen van de Staten die de Conventie hebben bekrachtigd. De leden van dit Comité zetelen in hun persoonlijke hoedanigheid. De bevoegdheid van dit Comité kan onder volgende drie punten worden samengevat.

10. 1°) Regelmatig moeten de Staten aan dit Comité een verslag sturen over de tenuitvoerlegging van de Conventie en over de verwezenlijking van de daarin vastgestelde rechten. Het Comité onderzoekt die verslagen en stelt daarbij haar eigen verslag op waarbij de Staten hun opmerkingen mogen maken. Dit verslag kan aan de ECOSOC worden overgemaakt. Jaarlijks moet het Comité een rapport over zijn werkzaamheden aan de Algemene Vergadering van de UNO sturen.

2°) Er bestaat ook een mogelijkheid van tussen-staatse klachten. Die procedure is echter geheel *fakultatief*, daar afhankelijk van een speciale verklaring der Staten waarbij zij deze procedure aanvaarden. Die procedure bestaat

uit vier stadia. Eerst zal door *directe onderhandelingen* tussen de betrokken regeringen gepoogd worden tot een vergelijk te komen. Indien deze onderhandelingen tot geen resultaat leiden zal het Comité zijn *goede diensten* aanbieden. Het Comité stelt een *verslag* op waarin het getroffen vergelijk wordt aangeduid. Was de bemiddelingspoging vruchteloos, dan vermeldt het verslag de feiten en wordt het aan de betrokken Staten overgemaakt. Indien de betwisting nog blijft bestaan, zal, mits akkoord van de partijen, een *ad hoc Verzoeningscommissie* worden gevormd. Deze zal eveneens een verslag opstellen en dit zowel aan het Comité als aan de betrokken Staten laten geworden.

Tenslotte heeft het Comité nog zekere bevoegdheden in verband met individuele klachten. Dit is het voorwerp van het reeds vermelde en nu te onderzoeken Fakultatief Protocol.

Het Fakultatief Protocol bij de Conventie over de Burgerlijke en Politieke Rechten.

11. Voor de Staten die de Overeenkomst i.z. Burgerlijke en Politieke Rechten bekrachtigen, staat de mogelijkheid open eveneens dit Protocol te bekrachtigen. Hierin wordt aan het Comité voor de Mensenrechten de bevoegdheid toegekend klachten te ontvangen en te onderzoeken van enkelingen die onder de rechtsmacht vallen van de Partijen bij de Overeenkomst. De enkeling dient echter vooraf de interne rechtsmiddelen uit te putten.

Indien het Comité een individuele klacht ontvankelijk verklaart, wordt de klacht ter attentie gebracht van de betrokken Staat. De gronden van niet-ontvankelijkheid zijn: naamloosheid van de klacht, misbruik van het klachtrecht, onverenigbaarheid van de klacht met de Verdragsbepalingen, het aanhangig zijn van de klacht bij een andere internationale onderzoeks- of beslechtsingsinstantie.

Binnen de zes maanden moet de Staat schriftelijk aan het Comité de uitleg of de verklaringen sturen, nodig voor de verduidelijking van het probleem. Desgevallend moet de Staat ook de maatregelen meedelen die hij heeft getroffen om de toestand op te lossen.

Na onderzoek van al deze stukken deelt het Comité zijn vaststellingen mede aan de betrokken Staat en aan de enkeling.

Dit Fakultatief Protocol werd door de Algemene Vergadering van de UNO aanvaard met 66 stemmen vóór, 2 tegen, bij 38 onthoudingen. Het zal in werking treden na de tiende bekrachtiging.

12. Uit dit summier overzicht van de methodes ter verwezenlijking van de Overeenkomsten blijkt, dat de druk die op de Staten wordt uitgeoefend eerder van morele aard is. Vonnissen, arresten of andere beslissingen zijn niet voorzien. Dergelijke maatregelen — hoe onbevredigend ook — waren niet anders te voorzien in Universele Overeenkomsten tussen Staten met de meest diverse rechtsopvattingen en rechtssystemen. De overgevoeligheid van de meeste UNO-leden aan een inmenging in hun interne aangelegenheden verklaart waarom aan het Comité voor de Mensenrechten geen beslissingsrecht werd toegekend.

Een andere bemerking is, dat de mogelijkheid van tussenstaatse klachten en die van individuele klachten fakultatief is. De enige zekerheid is die betreffende de periodische verslagen der Staten aan het Comité, dat ze voor waar zal moeten aanvaarden en over geen autonoom controlerecht beschikt. De controlemiddelen beogen derhalve veeleer het vaststellen van de feiten (*fact-finding*), en zij komen reeds voor in de in 1965 aanvaarde Conventie over de eliminatie van alle vormen van rasdiscriminatie.

Tenslotte dient gewezen op het groot verschil tussen

de maatregelen voorzien in de twee Conventies. In de Overeenkomst over de Economische, Sociale en Culturele rechten is alleen het systeem der regelmatige verslagen voorzien. De manier waarop deze verslagen zullen worden in overweging genomen, en de beslissingen die kunnen getroffen worden, zijn niet geregeld. Men zal hier de praktijk moeten afwachten; doch van meet af aan kan beweerd worden, dat deze procedure weinig of niet efficiënt is. Beperkt tot de organen van de Verenigde Naties, is die procedure van aard om nieuwe stof te bieden voor politieke debatten. Wellicht kan de Algemene Vergadering uiteindelijk aanbevelingen aanvaarden met een indirect juridische draagwijdte.

13. De rechtsproblemen door deze Conventies opgeworpen, zijn biezonder ingewikkeld en veelvuldig. Wij willen hier slechts wijzen op twee ervan: de personele draagwijdte en het konflikt met o.m. de Europese Conventie van de Rechten van de Mens.

Het self-executing karakter van deze overeenkomsten.

14. *Prima facie* hebben de Conventies geen self-executing karakter. Dit betekent dat, zelfs na de bekrachtiging ervan door een Staat, de onderdanen zich *niet* op deze rechten en vrijheden kunnen beroepen voor de nationale hoven en rechtbanken, zolang de Staat geen uitvoeringsmaatregelen heeft genomen. De overeenkomsten houden geen « voor eenieder verbindende bepalingen » in. Dit blijkt duidelijk uit de bewoording o.m. van art. 2 van de Conventie over de Burgerlijke en Politieke Rechten waarin steeds wordt gezegd: « Les États s'engagent à respecter et à garantir... ». Lit 2 van dit artikel is als volgt gesteld: « Les États parties au présent Pacte s'engagent à prendre, en accord avec leurs procédures constitutionnelles et avec les dispositions du présent Pacte, les arrangements devant permettre l'adoption de telles mesures d'ordre législatif ou autre, propres à donner effet aux droits reconnus dans le présent Pacte que ne seraient pas déjà en vigueur ».

15. Nu zijn er in deze overeenkomst wel andere bepalingen die kunnen wijzen op de mogelijkheid voor het individu om zich te beroepen op de Conventie. Zo wordt in artikel 2, lid 3 b) voorzien dat de Staten erover moeten waken dat o.m. de gerechtelijke overheid « statuera sur les droits de la personne qui forme le recours et à développer les possibilités de recours juridictionnel ».

16. Indien België het verdrag zou bekrachtigen dan betekent dit meteen dat de Belgische wetgeving in overeenstemming zou zijn met de voorziene rechten en vrijheden. Want men gaat hier niet tot een bekrachtiging over voordat de interne wetgeving in overeenstemming is gebracht met de verplichtingen opgelegd in een internationaal verdrag. Zo dit daadwerkelijk het geval is, dan hoeft de enkeling het verdrag niet in te roepen. Blijkt het echter dat een wettekst hetzij nog een strijdigheid met het verdrag vertoont, hetzij wordt toegepast op een wijze die strijdig is met het verdrag, dan is niet in te zien waarom de enkeling zou verstoken blijven van het recht om zich op deze overeenkomst te beroepen.

17. Bekrachtigt een Staat eveneens het Fakultatief Protocol waarbij aan enkelingen het recht wordt verleend, een klacht tegen de Staat in te dienen bij het Comité voor de Mensenrechten — d.w.z. een internationale instantie — dan dient *a fortiori* hieruit afgeleid dat de enkeling het recht moet hebben om een dergelijke klacht voor de nationale rechter te brengen: qui peut le plus, peut le moins. Overigens is het indienen van een klacht bij het

Comité onderworpen aan de voorwaarde van de voorafgaande uitputting der interne rechtswegen.

Zelfs indien de Conventie, op zichzelf genomen, zou beschouwd worden als zijnde niet self-executing, kan de vraag worden gesteld of de bekrachtiging van het Protocol niet tot gevolg heeft rechten te doen ontstaan onmiddellijk in hoofde van de enkeling.

Het conflict met de Europese Conventie.

18. De overeenkomst inzake de Burgerlijke en Politieke Rechten vertoont zekere verschillen met de in België en tussen 15 Lidstaten van de Raad van Europa in voege zijnde Europese Conventie voor de Bescherming van de Rechten van de Mens en van de fundamentele vrijheden. Deze verschilpunten betreffen zowel de inhoud van de gewaarborgde rechten als de middelen om de nakoming ervan te verzekeren.

19. In de UNO-Conventie komen zekere rechten voor die niet werden opgenomen in de Europese Conventie. Zo b.v. het recht voor ieder ter dood veroordeelde op gratieverzoek of op verzoek tot verzachting van de straf; het verbod om een vreemdeling uit te wijzen, behalve voor redenen van nationale veiligheid; het recht van de beschuldigde om aanwezig te zijn op het proces; het recht der religieuze, ethnische en taalminderheden om hun eigen cultureel leven te hebben, hun eigen godsdienst te belijden en hun eigen taal te gebruiken.

20. Andere rechten komen wél voor in de Europese Conventie, doch niet in die van de UNO. Zo b.v. het recht aan éénieder op eerbiediging van zijn goederen.

21. Wezenlijke verschillen tussen beide Conventies bestaan in de formulering van de gewaarborgde rechten en vrijheden. Daarbij valt op te merken dat de UNO-Conventie doorgaans de rechten veel uitvoeriger en met meer details omschrijft. Voor de Lidstaten van de Raad van Europa die de Europese Conventie hebben bekrachtigd en die eveneens de UNO-Conventie zullen bekrachtigd hebben, zal zich de vraag stellen hoe hun verplichtingen er zullen uitzien.

De UNO-Conventie is van latere datum en, voor zover zij ruimer is, zal zich een aanpassing van de Europese Conventie opdringen.

22. Zowel de UNO-Conventie als de Europese Conventie bevatten bepalingen over konfliktregelen. Zo stipuleert art. 60 der Europese Conventie dat geen enkele bepaling mag worden uitgelegd als beperkende of inbreuk makend op mensenrechten die zouden erkend zijn... door een ander Verdrag waarbij de Staat *partij is*. Heeft de uitdrukking « partij is » alleen betrekking op verdragen die reeds van kracht waren op Conventies bestaande op het ogenblik van de in werkingtreding van de Europese Conventie? Wij menen van niet.

De verplichtingen van een Staat bij de Europese Conventie zijn van voortdurende aard. De uitdrukking « partij is » slaat niet enkel op de toestand waarop een Staat partij werd, maar op ieder ogenblik van zijn partij-zijn. Indien een Staat tot de Europese Conventie zou toetreden na de UNO-Conventie te hebben bekrachtigd, mag hij zich, t.o.v. de overige Europese Staten niet in een ongelijke positie bevinden. Daarom menen wij dat de Europese Conventie dient aangepast aan de UNO-Conventie voor zover deze ruimer is.

23. Art. 15, lid 2, van de UNO-Conventie bepaalt dat geen enkele Staat een bestaand mensenrecht kan beperken of ervan afwijken onder voorwendsel dat dit recht niet in die Conventie wordt toegekend. Deze clausule kan

het best worden vergeleken met de bekende clause van de meest begunstigde natie: daar waar de toegekende mensenrechten ruimer zijn, dienen zij op het niveau van de UNO-Convention worden gebracht. Deze laatste is derhalve voor de Staten een minimum.

24. Niet minder verschillend zijn de bepalingen van de Europese en van de UNO-Convention betreffende de maatregelen van toezicht. Wij hebben hoger de fakultatieve procedure in vier stadia beschreven voor de tussenstaatse klachten wegens schending van de UNO-Convention. De Europese Convention bepaalt in art. 24 dat iedere Verdragspartij bij de Commissie een klacht kan neerleggen tegen iedere andere Verdragspartij. Het verschil ligt hoofdzakelijk hierin dat het Comité van de UNO-Convention zich beperkt tot verzoening, goede diensten en minnelijke schikking, terwijl de Europese Commissie, na haar advies te hebben gegeven, de zaak voor beslissing kan overmaken, hetzij aan het Comité van Ministers, hetzij aan het Hof te Straatsburg.

25. De vraag kan worden gesteld of een Staat de keuze heeft tussen beide procedures voor zover de schending een recht betreft dat in beide conventies wordt voorzien. De UNO-Convention verzet zich niet tegen een procedure voor de instanties te Straatsburg. De Europese Convention bepaalt in art. 62 dat de Partijen hun geschillen alleen kunnen voorleggen aan de instanties te Straatsburg, behoudens biezonder compromis.

Voor de geschillen tussen een Staat die partij is bij de Europese Convention en een Staat die alleen de UNO-Convention heeft bekrachtigd komt uiteraard alleen de UNO-procedure in aanmerking.

26. Wat het individueel klachtrecht betreft, is de belangrijkste vraag te weten of enkelingen de keuze wordt gelaten tussen een verhaal bij de Europese Commissie of bij het Comité voor de Mensenrechten. Een dergelijke keuze bestaat slechts wanneer de Staat waartegen de klacht wordt ingediend ook het Fakultatief Protocol heeft bekrachtigd.

Daarover bepaalt art. 5, lid 2, van het Protocol: « Le Comité n'examinera aucune communication d'un particulier sans s'être assuré que: a) la même question n'est pas déjà en cours d'examen devant une autre instance internationale d'enquête ou de règlement ». Een gelijktijdige klacht is dus uitgesloten. Doch, zo het individu zijn klacht

te Straatsburg niet kan doorzetten, zou niets hem beletten deze achteraf voor te leggen aan het Comité.

Om deze ongewenste mogelijkheid te vermijden zullen de Europese Staten, Partijen bij de Europese Convention, de bekrachtiging van de UNO-Convention moeten voorzien van een voorbehoud.

De Europese Convention bepaalt in art. 27, lid I b) dat die Commissie geen klacht kan ontvangen die vroeger reeds werd onderzocht door een andere instantie, indien zij geen nieuwe gegevens bevat. Hier is én een gelijktijdige, én een opeenvolgende klacht vóór het Comité en voor de organen te Straatsburg uitgesloten.

Besluit.

De ondertekening van de beide UNO-Conventionen wordt aanzien als een mijlpaal in de geschiedenis der mensenrechten. Heel zeker is een grote stap gedaan, en een massale bekrachtiging gedurende het jaar voor de Rechten van de Mens — 1968 — zou een succes zijn... ofschoon aan die bekrachtigingen zeer kan getwijfeld worden.

Wegens de afwezigheid van doeltreffende maatregelen blijven deze Conventionen echter ver ten achter op de Europese Convention, ofschoon morele en politieke druk niet te onderschatten stimulantia kunnen zijn, voornamelijk indien, zoals hier het geval is, een actie kan worden op touw gezet voor politieke organen die de wereldopinie meer aanspreken dan een geding.

Voor de Staten die partij zijn bij de Europese Convention stelt de bekrachtiging van de UNO-Convention over de Burgerlijke en Politieke rechten zekere moeilijke vraagstukken van aanpassing der teksten. Langs deze weg is een herziening van de Europese Convention mogelijk.

Wat tenslotte het individueel klachtrecht betreft, dient vastgesteld dat zowel de Europese Convention als die van de UNO het als fakultatief beschouwen. De onderworpenen aan de rechtsmacht van een Europese Staat zullen zeker de voorkeur geven aan een procedure te Straatsburg, tenzij de bevoegdheidsverklaring voor de Commissie te Straatsburg is afgelopen of geheel onbestaande is. Ook hier is een samenwerking tussen de Europese Staten nodig om verwickelingen te vermijden.

Prof. Dr. Erik SUY,
Gewoon hoogleraar
aan de Rechtsfaculteit te Leuven.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1° Kamer. — 19 januari 1968.

Voorzitter: M. Belpaire.

Raadshoofd: M. De Vreese.

Eerste advocaat-generaal: M. Ganshof van der Meersch.

Advocaten: Mrs. Struye en Van Leynseele.

Overeenkomst. — Oorzaak. — Vrijgevigheid tussen een man en een vrouw die niet gehuwd zijn. — Nietigheid. — Vereiste. — Verbintenis van een derde tegenover de vrouw. — Deelachtig aan het opzet van de man.

De vader van verweerder had aan deze zijn handelszaak overgedragen. Veertien dagen later ging verweerder de verbintenis aan om wekelijks aan eiseres, bijzit van de vader, na dezès overlijden een som van 1.000 fr. uit te keren. Het bestreden arrest heeft deze verbintenis nietig verklaard wegens ongeoorloofde oorzaak.

De vrijgevigheden tussen een man en een vrouw, waarvan noch de ene noch de andere gehuwd is, die geslachtsgemeenschap onderhouden of onderhouden hebben, zijn niet nietig door het enkele feit van een dergelijke gemeenschap. Tot zulke nietigheid is vereist, maar volstaat, dat een van de beslissende beweeggronden van de vrijgevigheden is geweest zulke gemeenschap tot stand te brengen of in stand te houden.

In strijd met wat eiseres staande houdt, was ten deze, naar het oordeel van het hof van beroep, het vergoeden van de ongeoorloofde betrekkingen ook de oorzaak van de verbintenis van verweerder zelf, want het hof van beroep oordeelt dat verweerder aan het opzet van zijn vader deelachtig geweest is.

Het is niet tegenstrijdig te oordelen dat een verbintenis die veertien dagen later zou worden aangegaan, of waarvan althans de akte veertien dagen later is gedateerd, in de bedoeling van partijen een voorwaarde was van een veertien dagen voordien tussen dezelfde partijen gesloten overeenkomst.

Elsen t./De Swert.

Gelet op het bestreden arrest, op 21 december 1966 door het Hof van Beroep te Brussel gewezen;

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 6, 1131, 1133, 1134 van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet,

doordat, na vastgesteld te hebben dat, bij overeenkomst van 8 november 1963, verweerder zich verbonden had wekelijks de som van 1.000 fr. te betalen aan eiseres na het overlijden van zijn vader, en dat hij vanaf 2 december 1963, datum van dit overlijden, tot op 1 april 1964 wekelijks dit bedrag betaald had, het bestreden arrest beslist dat de verbintenis van 8 november 1963 een ongeoorloofde oorzaak had, eiseres afwijst van haar vordering tot betaling van dit wekelijks bedrag vanaf 1 april 1964, en deze beslissingen staaf op de overweging dat de vader van verweerder, « die niet vreemd was aan het opstellen van het geschrift van 8 november 1963 », gehandeld had met het opzet om levensonderhoud aan eiseres te doen verstrekken, dat het dan ook vaststaat dat het in stand houden van de onzedelijke betrekkingen tussen de vader van verweerder en eiseres of het vergoeden daarvan een van de doorslaggevende beweeggronden van de verbintenis was, en het volstaat, om deze verbintenis nietig te verklaren, dat de oorzaak van deze verbintenis te vinden is in het opzet van de vader van verweerder om levensonderhoud te doen verstrekken,

terwijl het feit zich te verbinden tot betaling, aan iemand, van een wekelijks bedrag op zichzelf niet onzedelijk of ongeoorloofd is;

terwijl de door verweerder aangegane verbintenis slechts als nietig wegens onzedelijke oorzaak zou kunnen beschouwd worden, indien het bewezen was dat verweerder zelf het opzet had om de onzedelijke betrekkingen tussen eiseres en zijn vader in stand te houden of eiseres daarvoor te vergoeden,

terwijl het arrest dit opzet enkel en alleen in hoofde van de vader van verweerder, doch geenszins in hoofde van verweerder vaststelt, en het bijgevolg de verbintenis van verweerder niet kon nietig verklaren zonder de artikelen 6, 1131 en 1133 van het Burgerlijk Wetboek te schenden,

terwijl het arrest ook artikel 1134 van hetzelfde wetboek schendt door te weigeren een overeenkomst, die geen geoorloofde oorzaak heeft, als wet te laten gelden;

Overwegende dat vrijgevheden tussen een man en een vrouw, waarvan noch de ene noch de andere gehuwd is, die geslachtsgemeenschap onderhouden of onderhouden hebben, niet nietig zijn door het enkel feit van dergelijke gemeenschap;

Dat tot zulke nietigheid vereist is maar volstaat, dat een van de beslissende beweeggronden van de vrijgevheden is geweest zulke gemeenschap tot stand te brengen of in stand te houden;

Overwegende dat het arrest uit een reeks feitelijke elementen, die het opsomt, soeverein afleidt dat het vaststaat dat het in-stand-houden van de betrekkingen tussen eiseres en De Swert Alfons, vader van verweerder, « of het vergoeden daarvan » een van de doorslaggevende beweegredenen was « van de verbintenis »;

Dat het arrest met die « verbintenis » alleen kan beoelzen de verbintenis van verweerder;

Dat het immers in dezelfde passus gewaagt van « het verstrekken van levensonderhoud na overlijden van vader De Swert », en onmiddellijk daarna van de « uitvoering van de verbintenis », door verweerder, tot 1 april 1964;

Overwegende dat het Hof van beroep bijgevolg, in strijd met wat het middel staande houdt, het opzet om eiseres voor de betrekkingen tussen haar en vader De

Swert te vergoeden, vaststelt in hoofde van verweerder zelf;

Overwegende dat het arrest weliswaar, in een andere passus, in antwoord op de opwerping van eiseres luidens welke verweerder de verbintenis niet onder dwang heeft ondertekend, overweegt dat het volstaat dat de oorzaak van de verbintenis te vinden is in het opzet van de vader van verweerder om levensonderhoud te « doen » verstrekken aan eiseres;

Dat zulks echter niet belet dat, naar het oordeel van het hof van beroep, het vergoeden van de ongeoorloofde betrekkingen ook de oorzaak was van de verbintenis van verweerder zelf; dat het hof van beroep immers oordeelt dat verweerder aan het opzet van zijn vader deelachtig is geweest;

Overwegende dat het middel, dat uitgaat van een verkeerde interpretatie van het arrest feitelijke grondslag mist;

Over het tweede middel, afgeleid uit de schending van artikel 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden arrest beslist dat de verbintenis waarbij verweerder zich verbond een wekelijks bedrag van 1000 fr. aan eiseres te betalen « een voorwaarde was van de overdrachtsovereenkomst » waarbij de vader van verweerder verklaarde aan deze zijn handelszaak over te dragen tegen de som van 200.000 fr.;

Terwijl het tegenstrijdig is enerzijds vast te stellen dat de overdrachtsovereenkomst op 23 oktober 1963 gesloten werd en de prijs op dezelfde datum werd « voldaan » en dat de verbintenis tot betaling van een wekelijks bedrag van 1000 fr. op 8 november 1963 aangegaan werd, en anderzijds te beslissen dat deze tweede overeenkomst een voorwaarde was van een vroeger aangegane en uitgevoerde overeenkomst,

terwijl deze tegenstrijdigheid met het gebrek aan de door artikel 97 van de Grondwet vereiste motivering gelijk staat;

Overwegende dat het arrest vaststelt dat er tussen de overdracht van de handelszaak door vader De Swert aan zijn zoon, verweerder, op 23 oktober 1963, en de door deze laatste op 8 november 1963 aangegane verbintenis tot betaling van een onderhoudsgeld aan eiseres, een nauw verband bestaat, er aan toevoegende « daar deze laatste verbintenis niet anders kan uitgelegd worden dan als een voorwaarde van de overdrachtsovereenkomst »;

Overwegende dat het niet tegenstrijdig is te oordelen dat een verbintenis die veertien dagen later zou worden aangegaan, of waarvan althans de akte, die ze vaststelt, van veertien dagen later is gedateerd, in de bedoeling van partijen een voorwaarde was van een veertien dagen voordien tussen dezelfde partijen aangegane overeenkomst;

Overwegende dat het middel feitelijke grondslag mist;

Over het derde middel, afgeleid uit de schending van artikel 97 van de Grondwet;

doordat het bestreden arrest de conclusie van eiseres niet beantwoordt in zoverre zij staande hield dat het niet bewezen was dat verweerder de kwestieuze verbintenis op zich nam om eiseres aan te sporen onzedelijke betrekkingen met zijn vader te onderhouden of voort te zetten of haar voor dergelijke betrekkingen te vergoeden;

Overwegende dat uit het antwoord op het eerste middel blijkt dat het arrest beslist dat het vergoeden van de betrekkingen tussen eiseres en de vader van verweerder een van de doorslaggevende redenen was van de verbintenis van verweerder om aan eiseres een onderhoudsgeld te betalen;

Overwegende dat het arrest zodoende de in het middel aangehaalde conclusie passend beantwoordt;

Dat het middel feitelijke grondslag mist;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;
Veroordeelt eiseres in de kosten.

HOF VAN CASSATIE

1° Kamer. — 6 maart 1968.

Eerste Voorzitter: M. Bayot.

Raadsheer-Verslaggever: M. Legros.

Procureur-Generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Advocaten: Mrs. Simont en De Bruyn.

Huur van handelshuizen. — Recht van de huurder de huur te beëindigen bij het verstrijken van elke driejarige periode. — Niet afhankelijk van buitengewone of onvoorziebare omstandigheden.

Uit niets blijkt dat het recht van de huurder van een handelshuis om de lopende huur te beëindigen bij het verstrijken van elke driejarige periode hem slechts zou erkend worden in de mate dat «buitengewone of onvoorziebare omstandigheden» een aanvullende bescherming zouden verantwoorden. Precies dat vermogen om de huur te beëindigen, waarvan hij naar eigen oordeel kan gebruik maken, verzekert de huurder een aanvullende bescherming.

Door te beslissen dat de huurder, die van dat vermogen gebruik heeft gemaakt in omstandigheden die noch buitengewoon noch onvoorziebaar waren, van het recht dat art. 3, lid 3 Handelshuurwet hem toekent misbruik heeft gemaakt, heeft het bestreden vonnis deze bepaling geschonden.

Aucremanne t./Van Espen.

Gelet op het bestreden vonnis op 6 januari 1967 in beroep gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Charleroi;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 97 van de Grondwet, 1, 3, inzonderheid lid 3, ingevoegd in de wet van 30 april 1951 vormende afdeling IIbis onder de benaming «Regels betreffende de handelshuur», van hoofdstuk II van titel VIII van boek III van het Burgerlijk Wetboek, zoals de genoemde artikelen 1 en 3 respectievelijk gewijzigd werden bij artikelen 1, 1° en 2° van de wet van 29 juni 1955,

doordat, hoewel het vaststaat dat de tussen partijen geloten huur onder de toepassing valt van de wet van 30 april 1951 op de handelshuur en de eisers overeenkomstig de wettelijke vormen en termijnen aan de verweerders opzegging hebben betekend bij het verstrijken van de eerste driejarige periode van de huur, het bestreden vonnis de genoemde opzegging nietig en zonder enig gevolg heeft verklaard als «niet voortvloeiende uit de speciale bescherming van de huurder bepaald door artikel 3, lid 3, van de wet (van 30 april 1951), zoals de wetgever ze heeft willen vaststellen, maar als slechts een rechtsmisbruik uitmakende om vroegtijdig en willekeurig de bedoelde huur te beëindigen», op grond dat (...) «de bepaling van artikel 3, lid 3 (van de wet van 30 april 1951) door de wetgever werd vastgesteld en slechts in de wet werd ingevoegd om aan de huurder handelaar een aanvullende bescherming te verlenen (...) tegen zijn eigen lichtzinnigheid en tegen omstandigheden die zich zouden kunnen voordoen in de loop van zijn

lange bezetting en die niet te voorzien waren op het ogenblik van de sluiting van de huur (...); dat niets in de wet de huurder, die de bepaling van artikel 3, lid 3 inroept, verplicht de buitengewone voorwaarden en de niet te voorziene omstandigheden te vermelden die hem op dat artikel doen beroepen (...); dat in het onderhavige geval de elementen van de zaak bewijzen dat de opzegging slechts door de eisers in hoger beroep (hier eisers) werd gegeven om vóór de termijn van hun contractuele verplichtingen ontlast te worden en om het gehuurde goed te mogen verlaten ten einde hun apotheek in een ander huis te vestigen dat zij twee maanden voordien hadden verkregen en waar zij grotere geldelijke voordelen vonden en meer comfort, en zonder acht te slaan op het nadeel dat hun houding aan de verhuurders-verweerders in hoger beroep (hier verweerders) kon veroorzaken; dat het blijkt dat deze omstandigheden en deze voorwaarden noch buitengewoon noch onvoorziebaar zijn; dat zij integendeel bedoelingen laten uitkomen die strijdig zijn met het criterium van aanvullende bescherming die de wetgever aan de huurder handelaar wil verzekeren bij de gebiedende bepalingen van artikel 3, lid 3 »;

terwijl, noch uit de wettelijke tekst, noch uit de voorbereidende werken van de wet van 30 april 1951 blijkt dat de omstandigheden die de huurder ertoe brengen van het recht van driejarige opzegging gebruik te maken dat te zijnen voordele door artikel 3, lid 3, bij het verstrijken van iedere driejarige periode is erkend, noodzakelijk een onvoorziebaar en buitengewoon karakter moeten vertonen, waaruit volgt dat door te beslissen dat de opzegging van de eisers nietig was omdat zij niet was verantwoord door onvoorziebare en buitengewone omstandigheden en derhalve een rechtsmisbruik uitmaakte, het bestreden vonnis al de in het middel ingeroepen wettelijke bepalingen heeft miskend;

Overwegende dat terwijl lid 5 van artikel 3 ingevoegd in de wet van 30 april 1951 op de handelshuur bepaalt dat, onder sommige voorwaarden, het huurcontract aan de verhuurder het recht kan toekennen om, bij het verstrijken van elke driejarige periode de huur te beëindigen, lid 3 van hetzelfde artikel bepaalt dat de huurder de lopende huur kan beëindigen bij het verstrijken van elke driejarige periode bij deurwaardersexploot of bij ter post aangetekende brief;

Overwegende dat indien het juist is dat genoemd lid 3 in de wet werd ingevoegd om de huurder handelaar een aanvullende bescherming te verlenen door hem onder meer te ontlasten van verplichtingen die door de omstandigheden voor hem te zwaar zijn geworden, noch uit de tekst van deze bepaling, noch uit de voorbereidende werken waartoe zij aanleiding heeft gegeven noch uit de economie van de wet van 30 april 1951 volgt dat het recht van de huurder om de lopende huur te beëindigen hem slechts zou erkend worden in de mate dat die «buitengewone of onvoorziebare» omstandigheden een aanvullende bescherming zouden verantwoorden;

Dat de wet de duur van de handelshuur in het voordeel van de huurder op negen jaar heeft vastgesteld, hem niettemin het recht toekennend de huur te beëindigen bij het verstrijken van elke driejarige periode;

Dat het precies dit vermogen is, waarvan hij naar eigen oordeel kan gebruik maken, welke aan de huurder een aanvullende bescherming verzekert;

Dat hieruit volgt dat door te beslissen dat de eisers die van dit vermogen gebruik hebben gemaakt in omstandigheden die noch buitengewoon, noch onvoorziebaar waren, van het recht, dat genoemd artikel 3, lid 3 hen toekent, misbruik hebben gemaakt, de rechter deze bepaling heeft geschonden;

Om die redenen,

Vernietigt het bestreden vonnis ;
 Beveelt dat van dit arrest melding zal worden gemaakt op de kant van de vernietigde beslissing ;
 Veroordeelt verweerders in de kosten ;
 Verwijst de zaak naar de Rechtbank van eerste aanleg te Bergen, rechtdoende in hoger beroep.

HOF VAN CASSATIE

1° Kamer. — 29 februari 1968.

Eerste Voorzitter : M. Bayot.
 Raadsheer-verslaggever : M. Polet.
 Procureur-generaal : M. Hayoit de Termicourt.
 Advocaat : Mr. Van Leynseele.

Wet en Koninklijk besluit. — Paritair comité. — Normatieve functie. — Beslissing. — Bindend verklaard door een koninklijk besluit. — Aard van dit besluit. — Terugwerkende kracht.

Bij het uitvoeren van de opdracht die hun door art. 10, litterae a en b van het wetsbesluit van 9 juni 1945 is toegekend, oefenen de paritaire comités een normatieve functie uit.

Het krachtens art. 12 van dat wetsbesluit genomen koninklijk besluit is noch een wet noch een reglementair besluit.

Dat koninklijk besluit geeft bindende kracht aan de beslissing van het paritair comité zoals zij is getroffen. Het mag de door het paritair comité gestelde regels niet wijzigen, onder meer ook niet de regels die het toepassingsgebied van de collectieve overeenkomst vaststellen.

Een koninklijk besluit dat bindende kracht geeft aan een collectieve overeenkomst, kan dus terugwerkende kracht hebben.

Lambert t./Dave.

Gelet op de bestreden sententie, op 17 december 1965 in laatste aanleg gewezen door de Werkrechtvaardersraad te Dinant, kamer voor werklieden ;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 10, 12 van de besluitwet van 9 juni 1945 tot vaststelling van het statuut van de paritaire comités, 1 van het koninklijk besluit van 7 juli 1965 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de beslissing van 3 maart 1965 van het Nationaal Paritair Comité voor de stoffering en de houtbewerking tot vaststelling van de wijze waarop de bijkomende vakantie in 1965 wordt toegekend,

doordat de bestreden sententie de rechtsvordering van eiser niet ontvankelijk verklaart, welke strekt tot betaling door verweerder van 1.907 fr. die het vierde van het door een verlofkas in 1965 betaalde brutovakantiegeld vertegenwoordigen, op welk bedrag hij beweerde recht te hebben krachtens een beslissing van 3 maart 1965 van het Nationaal Paritair Comité voor de stoffering en de houtbewerking, goedgekeurd bij koninklijk besluit van 7 juli 1965, waarbij een week bijkomende vakantie wordt toegekend aan de werklieden die ten minste 18 jaar oud zijn, welke bijkomende vakantie verschuldigd is door de werkgever op wiens personeelslijst de werkman op 30 juni

1965 was ingeschreven, op grond dat eiser, die de dienst van verweerder na 30 juni 1965 had verlaten, zich niet kon beroepen op de ogedkeuring bij koninklijk besluit van de beslissing van het paritair comité, aangezien een goedkeuring geen terugwerkende kracht bezit, zodat het koninklijk besluit en, bijgevolg de beslissing welke het bekrachtigde door eiser niet konden worden ingeroepen, vermits het koninklijk besluit pas tien dagen na de bekendmaking in het Staatsblad, dit is tien dagen na 7 juli 1965, in werking was getreden op een tijdstip dat eiser niet meer in dienst van verweerder was.

terwijl het koninklijk besluit waarbij een beslissing van een paritair comité algemeen verbindend wordt verklaard, terugwerkt tot op de datum van die beslissing en bijgevolg het gevorderde bedrag wel degelijk verschuldigd was,

Overwegende dat de rechtsvordering strekt tot betaling van een bijkomend vakantiegeld dat, volgens eiser, voor het jaar 1965 verschuldigd was krachtens een beslissing van 3 maart 1965 van het Nationaal Paritair Comité voor de stoffering en de houtbewerking, en waaraan het koninklijk besluit van 7 juli 1965 bindende kracht heeft gegeven ;

Overwegende dat voornoemde beslissing van 3 maart 1965 de datum van haar inwerkingtreding niet heeft bepaald, maar in artikel 6 preciseerde dat « het bijkomend vakantiegeld door de werkgever verschuldigd is aan de rechthebbende werklieden en werkers die op de personeelslijst van de onderneming op 30 juni 1965 zijn ingeschreven » ;

Overwegende dat de sententie vaststelt dat eiser van 15 juni tot en met 30 juni 1965, als handwerker in dienst van verweerder is geweest, dat ze niettemin « de rechtsvordering niet ontvankelijk » verklaart op grond dat het koninklijk besluit van 7 juli 1965 eerst tien dagen na de publicatie « kracht van wet » heeft kunnen hebben en dat dit besluit « alleen voor het toekomstige beschikt en geen terugwerkende kracht heeft » ;

Overwegende, enerzijds, dat bij het uitvoeren van de opdracht die hun door artikel 10, litterae a en b van de besluitwet van 9 juni 1945 is toegekend, de paritaire comités een normatieve functie uitoefenen ; dat het krachtens artikel 12 van deze besluitwet genomen koninklijk besluit noch een wet noch een reglementair besluit is ;

Overwegende, anderzijds, dat uit de vergelijking tussen voornoemde artikelen 10 en 12 blijkt dat het in artikel 12 bedoelde koninklijk besluit bindende kracht geeft aan de beslissing van het paritair comité zoals zij is getroffen ; dat dit besluit de door het paritair comité gestelde regels niet mag wijzigen, onder meer de regels die, zoals ten deze, het toepassingsgebied van de collectieve overeenkomst vaststellen ;

Dat een koninklijk besluit hetwelk bindende kracht geeft aan een collectieve overeenkomst dus een terugwerkende kracht kan hebben ;

Overwegende dat hieruit volgt dat de sententie, door te beslissen dat eiser geen recht heeft op het litigieuze vakantiegeld op grond alleen van de door haar vermelde redenen, de zin en draagwijdte van de in het middel aangeduide artikelen 10 en 12 van de besluitwet van 9 juni 1945 heeft miskend ;

Dat het middel gegrond is ;

Om die redenen,

Vernietigt de bestreden sententie ;

Beveelt dat van dit arrest melding zal worden gemaakt op kant van de vernietigde beslissing ;

Veroordeelt verweerder in de kosten ;

Verwijst de zaak naar de Werkrechtsheraad te Namen, kamer voor werklieden.

NOOT: Het Koninklijk Besluit dat krachtens art. 12 van het wetsbesluit van 9 juni 1945 een beslissing van een paritair comité bindend verklaart, moet niet vooraf aan het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State onderworpen worden. Door aan de beslissing bindende kracht te verlenen wordt de Koning niet de overheid, die de bindend verklaarde organieke of reglementaire maatregel neemt (Cass. 5 december 1957, R.W. 1959-1960, 69). Het comité is de wettelijke en de enige auteur van de maatregel (conclusie van procureur-generaal Hayoit de Termicourt bij het arrest van 5 december 1957, Pas. 1958, I, blz. 360, kol. 2).

Met betrekking tot het middel afgeleid uit de schending van sommige artikelen van een beslissing van een paritair comité, van het koninklijk besluit dat die beslissing bindend verklaard heeft, en van de artt. 1319, 1320 en 1322 B.W. in verband met de bewijskracht van de beslissing van het comité, ontvangt het Hof van Cassatie uitdrukkelijk het middel in zover het bestreden vonnis de artt. 12 en 21 van de beslissing van het comité miskend heeft (Cass. 14 februari 1964, Pas. 1964, I 635 met de voetnoten 1 tot 4). Hoever de normatieve kracht van de bindend verklaarde beslissing van een comité strekt, moge blijken uit het feit dat de beslissing de bijdragen, bijslagen en intresten bepaalt en de inning en de invordering ervan mag toevertrouwen aan de organismen die de bijdragen voor sociale zekerheid innen en invorderen, zodat tevens de vrederechter bevoegd wordt om kennis te nemen van de geschillen tussen die organismen en de werkgevers (zelfde arrest; het arrest zegt echter niet wie bevoegd is wanneer het Fonds dat door de beslissing van het comité opgericht werd, zelf de bijdragen invordert).

Vergelijk daarmede: « De schending van een verdrag kan niettemin slechts het voorwerp van een voorziening in cassatie uitmaken voor zoveel dit verdrag door de Kamers werd goedgekeurd en voor zoveel in de voorziening melding wordt gemaakt van de goedkeuringswet. Het aldus goedgekeurde verdrag wordt door de rechtspraak beschouwd als een akte die met de wet gelijkstaat. » (J. Rutsaert, *De uitbreiding van de cassatiecontrole tot de toepassing en interpretatie van de vreemde wet*, in R.W. 1967-1968, 1427, met de aldaar geciteerde arresten).

Over de verordenende macht van sommige publiekrechtelijke lichamen, raadplege men: A. Mast, *Overzicht van het Belgisch administratief recht* (1967), n° 23 en 24, evenals *Overzicht van het Belgisch grondwettelijk recht* (1963), n° 217 tot 219, met de aldaar geciteerde auteurs.

De paritaire comités worden behandeld door J. Petit, *Beschouwingen in verband met de juridische aard van de « Beslissingen » van de Paritaire Comités*, in R.W. 1966-1967, 921 v.

Over de bevoegdheid van de Koning tot het verlenen van uitvoerbare kracht aan de door beroepsverenigingen opgestelde economische regelingen (K.B. n° 62 van 13 januari 1935) of beroepsuitoefeningsvoorwaarden (Wet van 24 december 1958) en de afbakening van die bevoegdheid wordt gesproken door H. Adriaens, *De beroepsregelingen ingevoerd met toepassing van de wet van 24 december 1958*, in Liber Amicorum Professor Baron Louis Fredericq, I, 21 v.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 15 maart 1968.

Voorzitter: M. Belpaire.

Raadsheer-verslaggever: M. Neven.

Advocaat-generaal: M. Krings.

Advocaat: Mr. Struye.

1. Openbare orde. — Begrip.
2. Nietigheid. — Gebiedende wetsbepaling die enkel private belangen beschermt. — Afwijkend beding. — Betrekkelijke nietigheid. — Bevestiging. — Gevolg.
3. Huur van handelshuizen. — Art. 14, lid 1 handelshuurwet. — Gebiedende wetsbepaling. — Tot bescherming van de rechten van de huurder.

1. Alleen de wet die de essentiële belangen van de Staat of van de gemeenschap betreft of die, in het privaatsrecht, de juridische grondslagen bepaalt waarop de economische of morele orde van de maatschappij rust, is van openbare orde.
2. Wanneer een wetsbepaling enkel private belangen beschermt, maar een gebiedend karakter heeft, is het niet geoorloofd er bij overeenkomst van af te wijken. De nietigheid die het afwijkend beding aantast, is een nietigheid van betrekkelijke aard, in deze zin dat het door nietigheid aangetast beding door de beschermde partij kan bevestigd worden. Uit de bevestiging van een door nietigheid aangetaste verbintenis volgt een afstand van het recht om zich op deze nietigheid te beroepen.
3. De wetsbepaling van art. 14, lid 1 handelshuurwet, naar luid waarvan de huurder die het recht op hernieuwing verlangt uit te oefenen zulks, op straffe van verval binnen de bij vermeld artikel gestelde termijn ter kennis van de verhuurder moet brengen, is gebiedend doch niet van openbare orde. Ze werd tot bescherming van de rechten van de verhuurder ingevoerd.

Pollet t./ Van Damme.

Gelet op het bestreden vonnis, op 23 december 1966 in hoger beroep gewezen door de Rechtbank van Eerste Aanleg te Gent;

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artt. 97 van de Grondwet, 6 en 1134 van het Burgerlijk Wetboek,

doordat, na vastgesteld te hebben:

1°) dat partijen een huurovereenkomst hebben aangegaan waarop de wet op de handelshuur van toepassing is;

2°) dat bij artikel 3 van dit contract werd bepaald dat de verweerders, de verhuurders van het onroerend goed, « te allen tijde aan de huidige huurders (de eisers) de voorkeur moeten geven voor het verder in gebruik nemen van het gebouw »;

3°) dat uit dit beding moet worden afgeleid dat, zo de eisers dit contractueel recht op hernieuwing verlangden uit te oefenen, zij hun aanvraag tot hernieuwing aan de verweerders niet moesten betekenen binnen de termijn bepaald bij artikel 14, eerste lid, vervat in de wet van 30 april 1951 op de handelshuur;

4°) dat de voorschriften van dat artikel 14 gebiedend, doch niet van openbare orde zijn;

5°) dat van bedoeld artikel 14 door artikel 3 van het huurcontract werd afgeweken;

6°) dat de eisers hun aanvraag tot hernieuwing ter kennis van de verweerders hebben gebracht nadat de bij het bedoeld artikel 14 gestelde termijn verstreken was, het bestreden vonnis beslist dat de verweerders, de eigenaars in wier voordeel de bepaling van bedoeld artikel 14 voorzien werd, het recht hadden de nietigheid van de afwijking van gezegd artikel in te roepen, en dienvolgens ongegrond verklaart de rechtsvordering van de eisers er toe strekkende de verweerders hoofdelijk te horen veroordelen tot betaling van een vergoeding wegens weigering van hernieuwing van de huur,

terwijl, eerste onderdeel, het tegenstrijdig is, enerzijds, de rechtsgeldigheid van artikel 3 van het contract vast te stellen en te aanvaarden, en bijgevolg het recht van de eisers expliciet te bevestigen om de hernieuwing van de huur te allen tijde te bekomen, zonder de formaliteiten van bedoeld artikel 14 te moeten eerbiedigen, en meer bepaald zonder hun aanvraag tot hernieuwing aan de verweerders te moeten betekenen binnen de termijn door dit laatste artikel, eerste lid, bepaald, en anderzijds, te beslissen dat de verweerders gerechtigd waren het te laat indienen van de vraag tot hernieuwing van de huur in te roepen, op grond van de voorschriften van dezelfde wetsbepaling en van de nietigheid van artikel 3 van het contract,

terwijl deze tegenstrijdigheid in de motivering een schending van artikel 97 van de Grondwet uitmaakt;

tweede onderdeel, het vonnis een onzekerheid laat bestaan omtrent de vraag of de rechter in feite heeft willen beslissen dat ten deze, om trouwens niet vermelde redenen en niettegenstaande het beding van artikel 3 van het contract, de verweerders gerechtigd waren in hun voordeel de bepaling van artikel 14 vervat in de wet van 30 april 1951 in te roepen, dan wel of hij in rechte heeft willen beslissen dat gezegd artikel 14 een imperatieve wetsbepaling van openbare orde is, waarvan partijen niet konden afwijken door een bijzondere overeenkomst, en dat deze laatste diende aangezien te worden als niet geschreven, dan wel of hij in rechte heeft willen beslissen dat het voor de verweerders volstond zich op dit artikel 14 te beroepen om de nietigheid van artikel 3 van het contract impliciet in te roepen,

terwijl deze motieven dubbelzinnig zijn en het Hof in de onmogelijkheid stellen de wettelijkheid van de bestreden beslissing na te gaan, zodat deze artikel 97 van de Grondwet schendt;

derde onderdeel, ingevolge artikel 1134 van het Burgerlijk Wetboek de regelmatig gesloten contracten tot wet strekken voor de partijen,

terwijl het vonnis niet wettelijk niet-verbindend kon verklaren de toepassing van artikel 3 van het huurcontract, waarbij partijen rechtsgeldig een afwijking bedongen hadden van een bepaling die niet van openbare orde is, zijnde de niet-imperatieve bepaling van artikel 14 vervat in de wet van 30 april 1951, om de reden dat gezegd artikel 14 in het belang van de verhuurders voorzien werd,

terwijl, ingevolge artikel 1134 van het Burgerlijk Wetboek, een afwijking van een wet die niet van openbare orde is rechtsgeldig en verbindend voor partijen is, zelfs wanneer deze wet in het belang van een van de partijen voorzien werd;

vierde onderdeel, ingevolge artikel 6 van het Burgerlijk Wetboek, de partijen bij overeenkomst wettelijk en rechtsgeldig kunnen afwijken van al de wetten die de openbare orde en de goede zeden niet betreffen,

terwijl het vonnis, door te beslissen dat de contractuele afwijking van bedoeld artikel 14, hetwelk de openbare orde en de goede zeden niet betreft, kan worden nietig verklaard en dat ze nietig is, gemeld artikel 6 schendt:

Wat het eerste en het tweede onderdeel betreft:

Overwegende dat het vonnis constateert dat partijen een

huurovereenkomst hebben aangegaan, waarop de wet op de handelshuur van toepassing is en dat, naar luid van artikel 3 van het contract, «de verhuurders (hier de verweerders) te allen tijde aan de huidige huurders (hier de eisers) de voorkeur moeten geven voor het verder in gebruik nemen van het gebouw»;

Overwegende dat de rechter dit beding interpreteert in deze zin dat de eisers, bij voorkeur boven alle andere personen, het recht hadden de hernieuwing van hun huur te bekomen en dat, zo zij dit contractueel recht op hernieuwing verlangden uit te oefenen, zij hun aanvraag tot hernieuwing aan de verweerders niet moesten betekenen binnen de termijn bepaald bij artikel 14, eerste lid, vervat in de wet op de handelshurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds;

Overwegende dat de rechter, na de draagwijdte van het beding aldus gepreciseerd te hebben, zonder strijdigheid noch onzekerheid te scheppen beslist, eensdeels, dat gemeld beding strijdig is met de voorschriften van bedoeld artikel 14, naar luid waarvan de huurder die het recht op hernieuwing verlangt uit te oefenen zulks, op straffe van verval, binnen de bij vermeld artikel gestelde termijn ter kennis van de verhuurder moet brengen, dat die wetsbepaling gebiedend doch niet van openbare orde is, dat, bij afwijking krachtens overeenkomst, de nietigheid van het afwijkend beding slechts betrekkelijk is en slechts door de verhuurder kan ingeroepen worden en, anderdeels, dat de verweerders de nietigheid opwerpen zodat, wijl de eisers hun aanvraag tot huurhernieuwing ter kennis van de verweerders hebben gebracht nadat de bij de wet gestelde termijn verstreken was, die aanvraag nietig is;

Dat die onderdelen van het middel feitelijke grondslag missen;

Wat het derde en het vierde onderdeel betreft:

Overwegende dat alleen de wet die de essentiële belangen van de Staat of van de gemeenschap betreft of die, in het privaatrecht, de juridische grondslagen bepaalt waarop de economische of morele orde van de maatschappij rust, van openbare orde is;

Overwegende dat artikel 14, lid 1, vervat in de wet van 30 april 1951, dit karakter niet heeft; dat die wetsbepaling enkel private belangen beschermt; dat zij echter een gebiedend karakter heeft, zodat het niet geoorloofd is er bij overeenkomst van af te wijken;

Overwegende, nochtans, dat de nietigheid waardoor het afwijkend beding aangetast is, tot bescherming van de rechten van de verhuurder ingevoerd werd en een nietigheid van betrekkelijke aard is, in deze zin dat het door nietigheid aangetast beding door de verhuurder kan bevestigd worden; dat uit de bevestiging van een door nietigheid aangetaste verbintenis een afstand volgt van het recht om zich op deze nietigheid te beroepen;

Overwegende dat het arrest, verre van dergelijke afstand vast te stellen, erop wijst dat de verweerders de nietigheid van de contractuele afwijking hebben opgeworpen;

Dat die onderdelen van het middel niet kunnen aangenomen worden;

Over het tweede middel, afgeleid uit de schending van artikel 97 van de Grondwet;

doordat het bestreden vonnis de conclusie van de eisers niet beantwoordt, in zoverre deze staande hielden dat in de geest van de overeenkomst het voorkeurrecht geen enkel initiatief van de huurders (hier de eisers) veronderstelt, bestaat door de opneming in het contract en moet geëerbiedigd worden, zeker door degene die het verleend heeft, dat deze eerbiediging normaal dient te geschieden door de mededeling aan de begunstigden dat men aan een derde wenste te verhuren en dat het voorkeurrecht waarvan sprake in artikel 3 van de overeenkomst, rechtstreeks, zonder dat de huurder eerst een reeks pleeg-

vormen (vraag tot hernieuwing) moet in acht nemen, hem het recht verleent dat volgens de wettelijke regeling eerst ontstaat na een regelmatig gedane aanvraag tot huurhernieuwing;

Overwegende dat nu het arrest de draagwijdte van artikel 3 van het contract bepaalt en de redenen aangeeft waarom dat artikel niet kan toegepast worden, het de in het middel bedoelde conclusie passend beantwoordt;

Dat het middel feitelijke grondslag mist;

Om deze redenen :

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt eisers in de kosten.

HOF VAN BEROEP TE GENT

5° Kamer. — 16 januari 1968.

Voorzitter : M. Verougstraete.

Raadsheren : MM. De Witte en Van Bever.

Openbaar ministerie : M. Vandermeersch.

Advocaten : Mrs. Van Ooteghem en Degrave.

Overeenkomsten. — Uitvoering te goeder trouw. — Medewerking om tot een uitvoering onder normale voorwaarden te komen.

De erfgenaam van een schuldeiser vordert van de erfgenamen van de schuldenaar terugbetaling van een oude lening met vijf jaar interesten ad 8%. Toen de schuldenaar in 1959 stierf, werd de schuldvordering niet in zijn nalatenschap ingediend. De betaling van kapitaal en interesten wordt slechts zeven jaar later, bij het overlijden van de geldschietster, gevorderd door zijn erfgenaam.

Het verzuim van de geldschietsters de vordering in de nalatenschap van de schuldenaar in te dienen of betaling van de interesten te vragen, berokkent de erfgenamen een aanzienlijke schade, doordat hun schuld niet in aanmerking kwam voor de berekening van de successierechten en de hoge interesten zich ophoopten voor een kapitaal dat met de likwiditeiten van de nalatenschap kon betaald worden. De geldschietster heeft niet, zoals het moet, meegewerkt om de erfgenamen toe te laten de verbintenis onder normale voorwaarden uit te voeren. De schade wordt ex aequo et bono vergoed door compensatie met de interesten.

Ramoudt e.a. t./Daveluy.

Gezien de stukken, waaronder de uitgifte van het vonnis d.d. 1 juni 1967, van de rechtbank van Koophandel te Oostende, waartegen regelmatig beroep werd ingesteld;

Overwegende dat de onderhavige vordering, welke strekt tot betaling van een geleend kapitaal van 175.000 fr. en van vijf jaar interesten aan 8%, zich in zeer zonderlinge omstandigheden voordoet;

Charles Ramoudt, ondertekenaar van de schuldbekentenis, is overleden op 3 oktober 1959. De schuldvordering werd niet ingediend in zijn nalatenschap. Het blijkt niet dat betaling van kapitaal of interesten van de erfgenamen gevorderd werd, totdat, ongeveer zeven jaar later (19 juni 1966), de geldschietster overleed, en haar zoon, geïntimeerde, de schuldbekentenis in het sterfhuis ontdekte. Er is dus in zake vanwege de rechtsvoorganger van geïntimeerde een langdurig en abnormaal verzuim haar rechten van geldschietster te doen gelden. Geïntimeerde geeft van deze houding geen uitleg. Appellanten hunnerzijds leiden uit deze houding af dat de schuld gedu-

rende het leven van hun rechtsvoorganger gekweten is geworden.

1. Overwegende dat volgens het recht appellanten tegen de schriftelijke titel ook schriftelijk hun bevrijding moeten bewijzen; dat ze aan deze regel pogen te ontsnappen op grond: a) van een zgz begin van schriftelijk bewijs, b) van de overmacht waardoor de geschriften van hun rechtsvoorganger vernield zouden zijn geworden (art. 1347 en 1348 B.W.);

Overwegende dat het stuk voorgebracht als « begin van schriftelijk bewijs » enkel een afgescheurd strookje papier is waarop van de hand van Mevr. Daveluy geschreven staat « Regu et approuvé Alex Daveluy »; dat het verband tussen dit stuk en de kwestieuze lening echter in gene mate is gebleken zodat hier van begin van schriftelijk bewijs geen sprake kan zijn; dat er zelfs redenen zijn om achterdocht te koesteren tegenover dit strookje papier, dat wellicht van de rest van het stuk werd afgescheurd precies omdat het stuk geen verband had met de kwestieuze lening of minsten niet van aard was de thesis van de beschrijving te rugsteunen;

Overwegende dat evenmin een geldig bewijs voorhanden is wat betreft de beweerde overmacht; dat appellanten een foto voorleggen van de overstroming van 1953 in de straat waar het huis Ramoudt gelegen is; dat daarop te zien is dat het water ongeveer 1 m boven het peil van het gelijkvloers geklommen is; dat daaruit nog niet kan afgeleid worden dat al de geschriften van Charles Ramoudt aldaar door overmacht werden vernield;

Overwegende bijgevolg dat de toepassing van de rechtsregels betreffende het bewijs der verbintenissen tot de veroordeling van appellanten leiden moet;

2. Maar overwegend dat de stelling welke appellanten in subsidiaire orde voordragen op vastere gronden rust; dat appellanten terecht aanvoeren dat het verzuim van de weduwe Daveluy haar schuldvordering in de nalatenschap Ramoudt in te dienen of betaling van de intrest te vorderen, hun een aanzienlijke schade heeft veroorzaakt, vooral doordat de schuld niet in mindering is kunnen gebracht worden in het berekenen van de successierechten, verder ook omdat de accumulatie van intresten aan de hoge rentevoet van 8% op zich zelf een schade betekent voor schuldenaars die betaalkrachtig zijn en het kapitaal hadden kunnen kwijten met de likwiditeit van de nalatenschap;

dat appellanten terecht inroepen dat ten laste van wijlen de weduwe Daveluy minstens dit gebleken is dat ze niet zoals het moet heeft meegewerkt om hen toe te laten de verbintenis in normale voorwaarden uit te voeren art. 1134 en 1135, De Page II n° 469);

Overwegende dat op grond hiervan er door geïntimeerde een vergoeding verschuldigd is welke ex aequo et bono op het bedrag van de gevorderde intrest mag worden gesteld, zodat deze intrest voor gecompenseerd dient te worden gehouden;

3. Overwegende dat met de uitvoering van het vonnis haastig te vervolgen geïntimeerde onvoorzichtig heeft gehandeld; dat immers het vonnis thans gedeeltelijk wordt hervormd; dat buitendien de bedragen waarvoor de uitvoering jegens ieder appellant werd vervolgd niet juist berekend waren;

Overwegende dat daaruit volgt dat de kosten van bewuste uitvoeringsprocedure en van het kort geding dat zich daarop heeft gegrift, ten laste van geïntimeerde dienen gelegd te worden;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15-6-1935;

Verklaart het beroep en het tegenberoep ontvankelijk en gedeeltelijk gegrond ;

Doet het bestreden vonnis teniet in zijn beschikking houdende veroordeling tot betaling van vijf en zestig duizend frank conventionele intrest, met de gerechtelijke intrest op het bedrag ;

Bevestigt het vonnis voor het overige, mits de volgende wijzigingen :

a) dat het registratierecht op hoger gemelde som van 65.000 fr. ten laste van geïntimeerde gelegd wordt,

b) dat de schuld van 175.000 fr. + intresten en kosten gedragen wordt door de appellanten in de volgende verhoudingen :

10/16 lastens eerste appellante, - 1/16 lastens elke andere appellant, met dien verstande dat zevende en achtste appellant slechts één partij vormen.

c) dat de kosten van de uitvoering bij voorraad en van procedure in kort geding ten laste van geïntimeerde gelegd worden ;

Veroordeelt appellanten en geïntimeerden elk tot de helft van de kosten van de aanleg.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

9e Kamer. — 5 april 1968.

Voorzitter : M. Paës.

Raadsheren : MM. Liard en Grenez.

Advocaat-generaal : M. Cerckel.

Advocaten : Mrs. Tibau-Beernaert loco

Berlier en De Schrijver.

Ontbinding van de overeenkomst. — Verkoop. — Uitdrukkelijk ontbindend beding. — Faillissement van de koper. — Verdachte periode. — Werking van het beding. — Rechtsgeldig.

Bij de verkoop van een roerend goed met termijnbetaling, die gesloten werd vóór de verdachte periode van het later volgende faillissement van de koper, werd bedongen dat de verkoper de overeenkomst van rechtswege en zonder ingebrekestelling als ontbonden zou mogen beschouwen, onder meer indien de koper zijn verbintenissen niet naleefde of een handelseffect te zijnen laste zou laten protesteren, en dat in zulk geval de verkoper zijn beslissing bij aangetekende brief zou bekend maken.

De ontbinding van een overeenkomst krachtens een uitdrukkelijk ontbindende voorwaarde is rechtsgeldig tegenover de massa van het faillissement van de koper, indien zij in vervulling gaat vóór het faillissement, ook tijdens de verdachte periode.

Het feit dat de verkoper het ontbindend beding niet heeft laten gelden bij de eerste wanbetaling, maar pas na protest van deze wissels, betekent niet dat hij het te laat inroept of dat hij van het beding heeft afgezien.

N.V. Atlas Copco t./Faillissement Thijs.

Gezien in eensluidende uitgifte het vonnis der rechtbank van koophandel te Antwerpen de dato 8 december 1965, betekend op 7 februari 1966, en waartegen op 8 februari 1966 een naar vorm en tijd regelmatig beroep werd ingesteld ;

Gelet op het incidenteel beroep bij besluiten ;

Aangezien de doeleinden van de door geïntimeerde qualitate qua ingeleide eis, alsmede de feitelijke omstandigheden waarop deze gesteund is, behoorlijk werden uiteengezet in het bestreden vonnis ;

Aangezien bij de verkoop van de compressor door appellante aan Thijs op 8 september 1964 uitdrukkelijk bedongen was geworden :

— dat de verkoper de koop uit volle recht en zonder invertoefstelling als ontbonden mocht beschouwen onder meer indien de aankoper zijn verbintenissen niet naleefde en indien hij een handelseffect te zijnen laste liet protesteren, alsmede ;

— dat de verkoper zijn beslissing zou doen kennen door het zenden van een aangetekende brief aan de aankoper ;

Aangezien de ontbinding van een overeenkomst krachtens een uitdrukkelijke ontbindende voorwaarde rechtsgeldig is tegenover de massa, indien zij in vervulling gaat vóór het faillissement van de schuldenaar, ook tijdens de verdachte periode ;

Aangezien het faillissement van Thijs uitgesproken werd bij vonnis de dato 20 mei 1965, de datum van de staking der betalingen vastgesteld zijnde op 20 november 1964 ;

Aangezien appellante aan Thijs liet weten bij aangetekende brieven de datis 13 en 14 mei 1965 dat zij de ontbindingsclausule toepaste en dat zij de compressor had weggehaald op zijn werkplaats te Farciennes ;

Aangezien de toepassingsvoorwaarden van de uitdrukkelijke ontbindende voorwaarde vervuld waren, vermits Thijs wissels te zijnen laste had laten protesteren ;

Aangezien de zinswijze van de eerste rechter, volgens dewelke appellante het ontbindingsbeding had moeten doen gelden bij de eerste wanbetaling, en het ter zake laatijdig in werking had gebracht, niet kan bijgetreden worden, daar uit niets blijkt dat appellante stilzwijgend aan de clausule zou verzaakt hebben en overigens dergelijke verzaking aan een recht, opgenomen in een contract, niet mag vermoed worden ;

Aangezien de curator terugbetaling vordert van afkortingen ten belope van 108.575 frank, die, volgens hem, door Thijs aan appellante zouden betaald geworden zijn ;

Aangezien deze laatste ontkent dat zij enig bedrag ten titel van afkorting op de aankoopprijs van de compressor zou ontvangen hebben ;

Aangezien het aan de curator behoort de gegrondheid van zijn vordering te bewijzen en hij in gebreke blijft zulks te doen ;

Aangezien hij, immers, niet beschikt over een betrouwbare of bewijskrachtige boekhouding en anderzijds noch uit de melding ener betaling van 81.120 frank voorkomende op een rekeninguittreksel van Atlas-Copco de dato 23 december 1964, noch uit de brief de dato 19 februari 1965 uitgaande van de raadsman van appellante, noch uit de brieven de datis 30 juli 1965 en 10 september 1965, door de Gewestelijke Bank van Antwerpen naar de curator gestuurd, blijkt dat Thijs werkelijk afkortingen op de prijs van de compressor zou betaald hebben ;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935,

Alle andere, meer omvattende of strijdige besluiten verwerpend,

Gehoord in openbare zitting, het conform advies van de heer advocaat-generaal ;

— Ontvangt zowel het hoofdberoep als het incidenteel beroep ;

— Doet het bestreden vonnis teniet voor zover hierdoor de nietigheid van de terugname van de kwestieuze compressor geconstateerd werd, en voor zover over de kosten beschikt werd ;

Wijzigende, enkel op deze punten :

— Zegt voor recht dat de verbreking van de overeenkomst geldig is geschied en dat zij tegenstelbaar is aan de massa ;

— Veroordeelt geïntimeerde qualitate qua tot de kosten van eerste aanleg ;

— Bevestigt het bestreden vonnis voor het overige.

Veroordeelt geïntimeerde qualitate qua tot de kosten in beroep.

RECHTBANK VAN EERSTE AANLEG TE MECHELEN

Vonnis van 11 december 1967.

Voorzitter : M. Croonen.

Rechters : M.M. Buelens en ansens.

Advocaten : Mrs. Maerten en Van de Mert.

Getuigenverhoor. — Verhoor op verhoor. — Onontvankelijkheid. — Art. 278. — 279 W.B.R.

Naar luid van de art. 278 en 279 W.B.R. moet het getuigenverhoor op straf van nietigheid afgehandeld worden binnen de maand na het horen van de eerste getuige van elk verhoor.

De rechtbank kan evenwel, op verzoek van één der partijen en voor zoveel de vraag gesteld wordt binnen de voor het voleindigen van het getuigenverhoor bepaalde termijn, een verlenging van het getuigenverhoor toestaan.

De vraag er toe strekkende een nieuw getuigenverhoor te houden omtrent dezelfde feiten die reeds aanleiding gaven tot een door de rechtbank toegestaan getuigenverhoor, en hetwelk voleindigd is, is niet ontvankelijk om reden dat het verhoor op verhoor niet toegelaten is.

B.V. t./ M.

Gelet op het exploit van 15 maart 1963 waarbij door B.V. beroep werd ingesteld tegen de tussenvonnissen en het eindvonnis op tegenspraak gewezen door de heer Vrederechter van het kanton Duffel, respectievelijk op 21 oktober 1959, 21 maart 1962 en 11 januari 1963 ;

Gelet op het tussenvonnis dezer Rechtbank dd. 13 april 1964 waarbij het beroep ontvankelijk wordt verklaard en een plaatsbezoeking wordt bevolen ;

Gelet op het proces-verbaal van plaatsbezoek van 30 april 1964 ;

Gelet op het tussenvonnis dezer Rechtbank van 14 juni 1965 waarbij geïntimeerde partij wordt toegelaten door alle middelen van recht, getuigen inbegrepen, te bewijzen : « dat zij en hun voorzaten sedert meer dan dertig jaar het ondubbelzinnig, voortdurend en ongestoord bezit en gebruik hebben gehad van de weg ten titel van medeïgendom » en appellant tot het tegenbewijs van bedoeld feit door dezelfde bewijsmiddelen, wordt gemachtigd ;

Aangezien bij voornoemd vonnis het getuigenverhoor wordt vastgesteld op 4 oktober 1965 ;

Gelet op het getuigenverhoor gehouden ter terechtzitting van 4 oktober 1965 en het vonnis van dezelfde datum waarbij de wraking geformuleerd door de geïntimeerde partij van de getuige X., opgeroepen door appellant ingewilligd wordt en het getuigenverhoor ten verzoeken van de geïntimeerde partij in voortzetting wordt gesteld op 11 oktober, teneinde de getuige C.P., die zich wegens ziekte niet kon verplaatsen, ten huize te horen ;

Gelet op het vonnis van 11 oktober 1965 waarbij de wraking van voornoemde getuige Cuypers Petrus, door appellant geformuleerd, gegrond wordt verklaard ;

Aangezien geïntimeerden bij besluiten van 13 oktober 1966 andermaal een getuigenverhoor vorderen omtrent hetzelfde feit omschreven in het tussenvonnis van 14 juni 1965 en in dit verband vertogen dat de oorspronkelijke geïntimeerde op 23 februari 1965 te Duffel overleden is en zij als rechtsopvolgers niet op hoogte waren nopens mogelijke getuigenissen van feiten die reeds lang voorbij waren en dat zij ondertussen vernomen hebben dat nog getuigen bestaan die nuttig zouden kunnen gehoord worden ;

Aangezien appellant de ontvankelijkheid minstens de gegrondheid van dit verzoek betwist ;

Aangezien de elementen der zaak ten genoegen van recht aantonen dat het getuigenverhoor begonnen op vier oktober 1965 en in voortzetting gesteld op 11 oktober 1965, na het vonnis van 11 oktober 1965 waarbij de wraking van de getuige Cuypers Pieter door appellant gevorderd, werd ingewilligd, definitief voleindigd is ;

Aangezien naar luid van de artt. 278 en 279 W.B.R., het getuigenverhoor op straf van nietigheid, moet afgehandeld worden binnen de maand na het horen van de eerste getuige van elk verhoor en de Rechtbank, op verzoek van een der partijen voor zoveel de vraag gesteld wordt binnen de voor het voleindigen van het getuigenverhoor bepaalde termijn, een verlenging van het getuigenverhoor kan toestaan ;

Aangezien uit deze beschikkingen volgt dat de vraag van geïntimeerden, niet ontvankelijk is, vermits zij gesteld is, zoals uit bovenaangehaalde elementen der zaak ten genoegen van recht blijkt, na de termijn door de wet bepaald voor het voleindigen van het getuigenverhoor ;

Aangezien geïntimeerden tevergeefs ter verantwoording van hun verzoek aanvoeren dat ernstige omstandigheden in de onmogelijkheid hebben gesteld al de nuttige getuigen te doen horen en namelijk dat de oorspronkelijke geïntimeerde overleden is staande het geding in beroep en de voor te brengen getuigen niet heeft kunnen aanduiden wijl anderzijds de huidige geïntimeerden niet op de hoogte waren nopens alle mogelijke getuigen omtrent de te bewijzen feiten en deze getuigen maar gekend hebben na het getuigenverhoor ;

Aangezien inderdaad de voorgewende omstandigheden geen heirkraft in hoofde van de geïntimeerden daartelt ; dat immers de oorspronkelijke geïntimeerde partij overleden is op 23 februari 1965 en het getuigenverhoor bij vonnis van 14 juni 1965 bevolen, vastgesteld werd op 4 oktober, zodat de huidige geïntimeerden vier maanden hebben gehad om de mogelijke getuigen te zoeken ; vier maanden hebben gehad om de mogelijke getuigen te zoeken ;

Dat daarbij dient onderstreept dat huidige geïntimeerden bij besluiten van 15 maart 1965, het geding hebben hernomen als rechtsopvolgers van de overleden oorspronkelijke geïntimeerde, wat insluit dat zij de besluiten door hun rechtsvoorganger genomen op 13 maart 1964 en waarbij deze subsidiairlijk aanbod deed bepaalde feiten met getuigen te bewijzen om de aard van de bestreden exploitatieweg te bevestigen, hebben hernomen, zodat zij reeds vanaf 15 maart 1965 bewust waren van de mogelijkheid de getuigen te kunnen voorbrengen die hun stelling zouden bevestigen ;

Aangezien voor zoveel de vraag van geïntimeerden er toe strekt een nieuw getuigenverhoor te houden omtrent dezelfde feiten die reeds aanleiding gaven tot een door de Rechtbank toegestaan getuigenverhoor, welk getuigenverhoor voleindigd is, de vraag niet ontvankelijk is om reden dat het verhoor niet toegelaten is ;

Aangezien appellant op het getuigenverhoor ten gronde heeft besloten; dat echter geïntimeerden niet besluiten omtrent de bewijskracht van het getuigenverhoor;

Aangezien het gepast voorkomt de zaak in voortzetting te stellen teneinde geïntimeerden toe te laten stelling te nemen omtrent de grond van het ingesteld beroep na getuigenverhoor;

Aangezien de beschikkingen van art. 2, 24, 34, 36, 37, 40 en 41 der wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken werden nageleefd;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

zetelende in graad van hoger beroep, alle verdere en strijdige besluiten verwerpde:

verklaren de vraag tot nieuwe vaststelling van getuigenverhoor onontvankelijk;

Stellen de zaak opnieuw vast op de terechtzitting van maandag 15 januari 1968 teneinde geïntimeerden toe te laten te besluiten omtrent de grond van het ingesteld beroep, na getuigenverhoor.

Behoudt de kosten voor.

NOOT : Contra, zie Van Lennep, Belgisch Burgerlijk Procesrecht, deel II, nr. 38, blz. 188.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e bis Kamer. — 21 november 1967.

Voorzitter : Mevrouw Deloof.

Rechters : Mevrouw De Mol-Sans en M. Guffens.

Advocaten : Mrs. P. Van Doosselaere en J. Stappers.

Arbeidsongeval. — Begrif. — Doofheid.

Er is een arbeidsongeval wanneer vaststaat dat de doofheid van het slachtoffer niet kan toegeschreven worden aan een congenitale of ziekelijke voorbestemdheid of aan beroepsredenen, verschijnselen die een geleidelijke en symmetrische vermindering van het gehoorvermogen teweegbrengen, maar het gevolg is van een lawaaitrauma dat zijn verklaring vindt in een microbloeding in de cochlea en dat veroorzaakt werd door het plots ontstaan in een besloten ruimte van overdreven geraas en trillingen van drilboren en van een compressor die voor het slachtoffer plotseling ondraaglijk werden en waar aan zijn gestel geen voldoende weerstand kon bieden.

N.V. De Schelde t./ Voet.

Gezien de stukken van het geding en o.m.:

— het niet geregistreerde vonnis waartegen beroep, uitgesproken door de heer Vrederechter van het vierde kanton te Antwerpen op 14 december 1966;

— de hieraangehechte akte van beroep, betekend door exploit van gerechtsdeurwaarder Marcel Couboin te Antwerpen op 8 maart 1967;

Gelet op de artikels 2, 24, 34, 36, 37 en 41 der wet van 15 juni 1935;

Gehoord de partijen in hun middelen en besluiten, ontwikkeld in de nederlandse taal ter zitting van 7 november 1967;

Overwegende dat het beroep regelmatig voorkomt naar tijd en vorm; dat het ontvankelijk is;

Overwegende dat de eis van beroepene, oorspronkelijke

aanlegger, er toe strekte van appellante, oorspronkelijke verweerster, wetsverzekeraarster van zijn werkgever, de wettelijke vergoedingen wegens werkonbekwaamheid te bekomen ingevolge een arbeidsongeval op grond van een basisloon van 116.612 Fr;

Overwegende dat de eerste rechter de eis inwilligde en vaststelde dat beroepene van 21 november 1965, datum van het arbeidsongeval, tot 15 december 1965, datum van de consolidatie, volledig tijdelijk werkonbekwaam was en vanaf 15 december 1965 een bestendige gedeeltelijke werkonbekwaamheid van 15% overgehouden had;

Overwegende dat appellante betwist dat het hier om een arbeidsongeval gaat, omdat het letsel van beroepene noch door een plotselinge en ongewone gebeurtenis, noch door een uitwendige kracht werd veroorzaakt;

De feiten en het deskundig verslag :

Overwegende dat de feiten zelf breedvoerig en nauwkeurig door de eerste rechter werden verhaald in het bestreden vonnis en in de daarbij gevoegde proceduren; dat aldus is komen vast te staan dat beroepene op 21 november 1965 in een kelder werkzaam was bij het monteren van luchtleidingsbuizen en beweert dat hij plots volledig doof werd door het geluid en de trillingen van de drilboren en van de compressor; dat beroepene sedert geruime tijd met of in de omgeving van drilboren en compressors werkte en dat zijn werkmakkers op 25 november 1965 bij hetzelfde werk geen ongewone hinder hebben ondervonden van voornoemde werktuigen;

Overwegende dat volgens de door de Vrederechter aangeduide deskundige, dr. Meulders: « Het lawaaitrauma bij de metaalarbeiders meermaals voorkomt en zijn verklaring heeft bij de microbloeding in de cochlea zelf, het waarnemingstoestel van het binnenoor » en dat er in onderhavig geval « geen twijfel bestaat noch bij de uitwendige oorzaak, die plots kwam, noch bij de blijvende gevolgen »;

Dat wat de aard en de oorzaak van het trauma betreft, zowel de geneesheer van de werkgever als van de verzekeraarster het met de bevindingen van de deskundige eens zijn;

Overwegende dat luidens het bestreden vonnis dr. Meulders verklaard heeft dat de doofheid van het slachtoffer niet kan toegeschreven worden aan een congenitale of ziekelijke voorbestemdheid of aan beroepsredenen; dat voormelde verschijnselen een geleidelijke en symmetrische vermindering van het gehoorvermogen van beide oren teweeg brengen; dat hij verder betoogt dat het letsel veroorzaakt werd door het plots ontstaan in een gesloten ruimte van overtollige trillingen, waaronder het weerstandsvermogen van het slachtoffer is bezweken;

Bespreking :

Overwegende dat zowel de parlementaire bescheiden als de vaste rechtspraak van het Hof van Cassatie, het ongeval beschrijven als een plotselinge, ongewone gebeurtenis, veroorzaakt door een uitwendige kracht;

Overwegende dat, gelet op het plots karakter van de gebeurtenis en van de uitwendige kracht, het arbeidsongeval binnen een beperkte tijdspanne tot stand komt en niet progressief of geleidelijk, zoals een beroepsziekte (R.P.D.B. V° Accidents du travail nr. 127);

Overwegende dat uit al de gegevens van het dossier en inzonderheid van het deskundig verslag blijkt dat het letsel plots werd veroorzaakt door de inwerking van het overdreven lawaai en de overtollige trillingen van de drilboren en van de compressor; dat het ter zake niet dienend is aan te voeren dat beroepene sedert jaren aan

het lawaai en aan de trillingen gewoon was geraakt; dat indien het letsel door deze beroepsomstandigheden veroorzaakt was geweest, de doofheid op geleidelijke wijze aan beide oren zou ontstaan zijn en niet plots en met blijvende gevolgen aan het linkeroor alleen;

Overwegende dat het abnormaal karakter van de gebeurtenis moet beoordeeld worden met inachtneming van de arbeid die door het slachtoffer werd verricht (Cass. 25-11-1965 - R.W. 1966-67 kol. 642); dat, om de abnormale gebeurtenis te beoordelen, het volstaat dat het gestel van het slachtoffer geen voldoende weerstand heeft kunnen bieden aan de plots inwerkende kracht (RB. Antwerpen 13-6-1960 R.G.A.R. 1963, 7112);

Overwegende dat de uitwendige kracht niet altijd duidelijk kan worden onderscheiden van de plotselinge en abnormale gebeurtenis (Tijdschrift voor privaot recht 1967) «Overzicht rechtspraak arbeidsongevallenrecht» blz. 251); dat het niet vereist is dat de uitwendige kracht abnormaal is, maar dat het volstaat dat zij in de gegeven omstandigheden een plotselinge en abnormale gebeurtenis heeft veroorzaakt (Cass. 3-11-61 - Pas. 1962 - I - 249);

Overwegende dat door de aard en de gevolgen van de opgelopen letsels zelf bewezen is dat de trillingen en het geraas van de drillboren en van de compressor plotseling voor het slachtoffer ondraaglijk werden, zodat deze uitwendige kracht de doofheid met blijvende werkonbekwaamheid heeft veroorzaakt; dat derhalve de letsels door beroepene opgelopen wel degelijk onder de toepassing vallen; dat het beroep ongegrond is;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Tegensprekelijk rechtdoende en in hoger beroep;
Na erover beraadslaagd te hebben;
Alle andere en strijdige besluiten verwerpend;
Verklaart het beroep ontvankelijk doch ongegrond en bevestigt dienvolgens het bestreden vonnis;
Legt de kosten ten laste van appellante.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN.

8^e Kamer. — 7 februari 1968.

Voorzitter: M. Goossens.

Referendaris: M. Quanjard.

Advocaten: Mrs. W. Smets en A. Dieryck.

Faillissement. — Hypotheek op een onroerend goed en op door bestemming onroerende goederen. — De curator heeft beide soorten goederen afzonderlijk verkocht. — Daardoor verliest de schuldeiser zijn hypothecair recht op de opbrengst niet.

Een schuldenaar had een hypotheek verleend op een onroerend goed en op de door bestemming onroerende goederen. Na faillietverklaring van de schuldenaar, heeft de curator eerst het huis, dan de rest verkocht. Hij beweert dat door de voorafgaande verkoop van het uit zijn aard onroerend goed, de andere goederen hun onroerend karakter verloren hebben en niet meer onder de hypotheek vallen.

De hypothecaire schuldeiser, voor zover bevoorrecht, valt niet in de massa en de rechten van de massa kunnen de zijne niet beïnvloeden. Indien al de curator zich tegen de verkoop door hypothecaire schuldeiser mocht verzetten en zelf de verkopung kon uitvoeren,

bezit hij daardoor niet het recht of de macht om aan de overige rechten van de hypothecaire schuldeiser, inzonderheid aan dezès recht op betaling bij voorrang op de opbrengst, te tornen. Dat de hypothecaire schuldeiser zich niet verzet heeft tegen de wijze waarop de curator verkocht heeft, betekent niet, dat hij afgezien heeft van zijn rechten op de door bestemming onroerende goederen, die de massa van de schuldeisers op de dag van de faillietverklaring niet in haar algemeen pand vond.

Van Roey t./Faillissement Cools.

Gezien de geregistreerde dagvaarding dd. 10 maart 1962;
Gehoord partijen in hun middelen en besluiten ter zitting van 13 en 20 september 1967;

Overwegende dat de eis ertoe strekt eiser te horen toelaten in het passief van het faillissement Cools.

1. als bevoorrecht op de in hypotheek gegeven machines, onroerend door bestemming, althans op de normale opbrengst ten belope van 170.171 fr., vermeerderd met 6% intrest vanaf 1 augustus 1959;

2. als chirographair schuldeiser voor 596.610 fr., 1.460.113 fr. en 1.820.000 fr. te vermeerderen met de intresten.

3. na verbreking ten laste van gefailleerde van het onuitgevoerd deel van de overeenkomsten ter oprichting van de gebouwen Kolonielaan 11, Tentoonstellingslaan, Oosterveldlaan, Ringlaan als gewone schuldeiser hoofdens winstderving voor de som van 7.000.000 fr.;

A. Hypothecaire vordering.

Overwegende dat de feiten als volgt kunnen geresumeerd worden:

— 8 september 1958: A. leent van B. de som van 1.000.000 fr. tegen 6,5% per jaar intrest en terugbetaalbaar op 8 maart 1959. Deze lening is gedekt door een hypotheek volgens acte van notaris Roevens dd. 8 september 1958 op een in opbouw zijnde woning op vier appartementen en op een werkhuis en grond samen met de machines, onroerend bij bestemming en omschreven als: vlakschaaf, combiné en bandzaag, allen merk Philips

— 27 september 1958: faillissement van Cools

— 31 maart 1959: Aanmaning bij akte van deurwaarder L. Ceulemans o.a. aan van Roey om aanwezig te zijn bij de openbare verkoop van gezegde onroerende gebouwen ... grond met aanhorigheden op 14 april 1959;

— Er wordt overgegaan tot de verkoop van de onroerende goederen van nature, waarop Van Roey 901.052 fr. ontvangt;

— De onroerende goederen bij bestemming worden afzonderlijk verkocht en brengen volgens de curator 101.000 fr. op;

Overwegende dat aangever meent dat zijn vordering ook door de onroerende goederen bij bestemming gedekt is en nl. door de gezegde machines; dat hij, voor zover niet volledig betaald, recht heeft op de opbrengst van deze goederen;

Overwegende dat de curator niet betwist:

— dat de hypotheek betrekking had ook op die machines;

— dat aangever voor een deel niet betaald is geweest;

— dat hij echter aanvoert dat deze goederen door de voorafgaandelijke verkoop van de onroerende goederen van nature, zelf hun onroerend karakter bij bestemming hebben verloren, en roerend geworden zijn, derhalve niet meer onder de hypotheek vallen;

— dat curator meent dat aangever deze roerendmaking aanvaard heeft, gezien hij geen enkel protest geformuleerd heeft tegen de aanmaning dd. 31 maart 1959;

Overwegende dat volgens aangever op het ogenblik van de verkoop der laatste goederen, zijn vordering bedroeg

in hoofdsom	1.000.000 fr.
intresten	71.223 fr.

totaal 1.071.223 fr.

dat de curator dit bedrag niet betwist;

Overwegende dat aangever, volgens hypothecaire acte dan recht had in de onroerende van nature én deze bij bestemming te laten verkopen en zich op de opbrengst eerst te doen betalen;

— dat deze hypothecaire schuldeiser, voor zover bevoorrecht, niet in de massa valt, en de rechten van de massa de zijne niet kunnen beïnvloeden;

— dat indien de curator op grond van de faillissementswet gerechtigd is zich tegen de verkoop door de hypothecaire schuldeiser te verzetten, en deze zelf kan uitvoeren, hij hierdoor geenszins het recht of de macht bezit om aan de overige rechten van de hypothecaire schuldeiser te tornen, nl. aan dezès recht op betaling bij voorrang van opbrengst;

Overwegende dat het ontbreken van formulering van voorbehoud bij de aanmaning enkel kan geïnterpreteerd worden als akkoord met de wijze van verkoping maar niet als een afzien van voorrang;

Overwegende dat de rechten van de massa gefixeerd worden op de datum van het faillissement; dat deze van de hypothecaire schuldeiser doorlopen ook na die datum en tot bedrag van de dekking.

Overwegende dat het akkoord met de afzonderlijke verkoop geenszins betekent dat de schuldeiser zou afzien van enige dekking ten voordele van de massa, die toch op de dag van het faillissement de onroerende goederen bij bestemming ook niet in haar algemene borg vond;

— dat derhalve de opbrengst van de machines dient ter dekking van de hypothecaire schuldeisers.

— dat deze recht hebben eerst de intresten af te rekenen op grond van art. 1234 B.W., dat door faillissementswet niet gewijzigd wordt.

— dat de hypothecaire schuldeiser enkel zijn recht op intrest zal verliezen op de niet gedekte hoofdsom waarvoor hij gewoon schuldeiser zal worden.

— dat aangever voor de vordering van 1.071.223 fr. reeds 901.052 fr. ontvangen heeft zodat hij eiser blijft voor 170.171 fr.;

— dat hij voor dat bedrag bij voorrang moet betaald worden op de opbrengst van de machines en voor het saldo opgenomen in het gewoon passief;

B. Afrekening tussen partijen.

Overwegende dat partijen ter zitting niet akkoord waren over de contracton, die de basis hunner rechtsverhoudingen vormen;

— dat zij na sluiting der debatten aan de rechtbank allerlei nieuwe gegevens en opmerkingen lieten geworden; dat het nuttig voorkomt deze elementen tegenprekelijk voor de rechtbank te horen toelichten;

Om deze redenen:

de Rechtbank:

maakt melding van de toepassing van art. 2 van de wet van 15 juni 1935;

Verklaart de eis van nu af ten dele gegrond;

Beveelt de opname in het B.P. van de vordering ten belope van 170.171 fr. op grond van de tussen partijen bestaande hypotheekovereenkomst, bevoorrecht op de op-

brengst van de onroerende goederen bij bestemming en nl. vlakschaaf, combiné en bandzaag Philips;

Alvorens verder ten gronde uitspraak te doen, beveelt de heropening der debatten ter zitting van 28 februari 1968.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TONGEREN

3 juni 1966

Voorzitter: M. Driessen.

Rechters: M. Meers en Mevrouw Scheepers.

Advocaten: Mrs. Vos en Maesen.

Sociale verzekeringen. — R.M.Z. — Tewerkstelling van een patiënt van een Rijksgesticht. — Bijdragen. — Voordelen in natura.

Geïntimeerde heeft een patiënt van het Rijksgesticht van Rekem op verzoek van dit gesticht in dienst genomen tegen een maandelijks loon van 1.500 fr., waarvan hij 500 fr. aan de patiënt en 1.000 fr. aan het gesticht betaalt. Voor de berekening van de bijdragen aan de R.M.Z. dienen de voordelen in natura niet in aanmerking genomen te worden, aangezien de patiënt aan het gesticht onderworpen blijft en de voordelen aan het gesticht, niet aan de patiënt ten goede komen.

R.M.Z. t/ Dejonge

Gezien de stukken van het geding en namelijk de in uitvoerbare vorm voorgelegde uitgifte van het vonnis op tegenspraak gewezen door de heer Vrederechter te Mechelen a/Maas i.d. twaalf februari 1900 vijf en zestig, alsmede de akte van beroep van gerechtsdeurwaarder Maurice Wagemans te Tongeren i.d. drie juni 1900 vijf en zestig;

Overwegende dat het beroep in de voorgeschreven vormen en in de wettelijke termijnen werd ingesteld en dat geen gronden van niet-ontvankelijkheid worden opgeworpen;

Overwegende dat de eerste rechter om de oordeelkundige redenen van het bestreden vonnis die de Rechtbank tot de hare maakt en die hiervoor herhaald dienen gehouden op juiste en billijke wijze uitspraak heeft gedaan;

Overwegende dat inderdaad niet wordt betwist dat de persoon die door beroepene werd tewerkgesteld een patiënt op verzoek van voornoemd gesticht werd in dienst genomen mits een maandloon van 1.500 fr., waarvan trouwens slechts 500 fr. aan betrokkene zelf werd betaald en 1.000 fr. aan het gesticht;

Overwegende dat het vaststaat dat de toestand van de betrokkenen tewerkgestelde van een bijzondere aard was, vermits deze persoon onderworpen bleef aan het Rijksgesticht;

Overwegende dat in deze omstandigheden dient aangenomen dat de voordelen in natura waarop beroeper bijdragen vordert, in feite ten goede kwamen aan het Rijksgesticht en niet aan de werknemer zelf;

Overwegende dat derhalve deze voordelen in natura niet in aanmerking kunnen genomen worden voor de berekening der bijdragen verschuldigd door beroepene;

Overwegende dat het beroep dienvolgens ongegrond voorkomt;

Gezien artt. 2, 30 tot 37 en 41 der wet van 15 juni 1935;

Om deze redenen,

De Rechtbank,
zetelende in graad van beroep;

Uitspraak doende op tegenspraak;
 Verklaart het beroep ontvankelijk, doch ongegrond;
 Bevestigt het bestreden vonnis in al zijn schikkingen;
 Verzendt de zaak voor verdere behandeling terug naar
 de heer Vrederechter van het kanton Mechelen a/Maas;
 Veroordeelt beroeper tot de kosten in beroep.

R.C.

POLITIERECHTBANK TE BREE

15 juni 1966.

Rechter: M. Sevens.

Advocaten: Mrs. Boyen en Driessen.

Rechtspleging in strafzaken. — Rechtstreekse dagvaarding. — Ontvankelijkheid. — Vereisten.

Is ontvankelijk de rechtstreekse dagvaarding voor de politierechtbank, waarin de eiser een duidelijke uiteenzetting geeft van de schadelijke feiten op basis waarvan hij schadevergoeding eist. Het vorderen van straf komt hem niet toe. De « normale » tekst van een rechtstreekse dagvaarding: «...teneinde na veroordeling op strafgebied...», vordert in se geen penale veroordeling, maar haalt enkel een onontbeerlijke vereiste aan waarvan de vordering tot schadevergoeding afhangt.

Smulders en Bongaerts t./Baens.

Overwegende dat alvorens recht te doen over de ontvankelijkheid van de rechtstreekse dagvaarding, de samenvoeging bevolen werd van de publieke vordering Openbaar Ministerie tegen Smulders en Bongaerts en van de rechtstreekse dagvaarding Smulders en Bongaerts tegen Baens;

Overwegende voor wat de rechtstreekse dagvaarding aangaat, ten verzoeken van de echtgenoten Bongaerts-Smulders betekend aan Baens, deze laatste ter zitting in limine litis en eveneens bij besluiten de niet ontvankelijkheid dezer rechtstreekse dagvaarding opwerpt daar in de dagvaarding enkel schadevergoeding doch geen penale veroordeling van Baens wordt gevorderd;

Overwegende inderdaad dat de rechtstreekse dagvaarding zich ertoe beperkt:

- a) de feiten waarop de vordering tot schadevergoeding steunt nauwkeurig uiteen te zetten;
- b) erop te wijzen dat eiseres ernstig werd gewond;
- c) erop te wijzen dat de oorzaak van het ongeval uitsluitend bij rechtstreeks gedaagde ligt;
- d) erop te wijzen dat gedaagde ondermeer inbreuk zou hebben gepleegd op de artt. 27/1 en 12/1 van de wegcode;
- e) het gevorderd schadebedrag te eisen;
- f) rechtstreeks gedaagde te verzoeken op 20-4-1966 te verschijnen voor de Politierichter van het kanton Bree;
- g) veroordeling te vorderen op burgerlijk gebied; zonder echter uitdrukkelijk penale veroordeling te eisen;

Overwegende dat nochtans de dagvaarding al de nodige elementen omvat om als rechtstreekse dagvaarding voor « ontvankelijk » te worden gehouden; dat eiser en gedaagde duidelijk zijn aangeduid; dat de « feiten » waarop de vordering steunt nauwkeurig zijn aangeduid en dat het geenszins noodzakelijk is enig wetsartikel aan te duiden, daar de Rechtbank enkel gevat wordt door de « feiten » van de telastelegging, terzake voldoende duidelijk omschreven in de dagvaarding (zie. wetboek strafvordering art. 183, zie noot onder art. 182 in Servais & Mechelynck; zie R.P.D.B. - V^o Procédure Pénale n° 605); dat derhalve

de omstandigheid dat de artt. 418-420 Strw. niet met zoveel woorden zijn aangeduid inoperant is wijl uit de uiteenzetting der feiten duidelijk blijkt dat de eiseres werd gewond; dat anderzijds duidelijk uit de dagvaarding blijkt dat gedaagde dient te verschijnen voor de Politierichtbank en dit uit hoofde van schade, aan eisers toegebracht bij overtreding van verscheidene penale wetsartikelen; dat weliswaar niet in de dagvaarding de strafrechtelijke veroordeling van rechtstreekse gedaagde wordt gevraagd, doch dat dit ook niet volstrekt nodig is; dat immers de toepassing van de strafwet niet een zaak is die de partikulier aanbelangt doch enkel het Openbaar Ministerie (zie Cor. Tong., 9 april 1963 R.W. 1963/64 k. 464 e.v.); dat in casu de rechtstreeks gedaagde onder een welbepaalde telastelegging is gedaagd voor de Politierichtbank (de telastelegging zijnde het geheel van feitelijke gegevens, dat aan de rechter ter beoordeling wordt onderworpen onder verwijzing naar een bepaalde relatie tot de strafwet; dit betekent dat de vervolgte partij de telastelegging voorlopig kwalificeert; het is de taak van de rechter de telastelegging in haar volledige werkelijkheid te onderzoeken en haar juiste relatie tot de strafwet te bepalen) — (zie J. D'Haenens, bevoegdheid van de Politierichter inzake onvrijwillige slagen en verwondingen, R.W. 1961/62 k. 1881 e.v.); dat derhalve kan gezegd dat de rechtstreeks dagende partij de rechtstreeks gedaagde onder welbepaalde telasteleggingen voor de Politierichtbank heeft gedagvaard; dat echter het vorderen van straf de rechtstreeks dagende partij niet behoort doch enkel het Openbaar Ministerie, dat dit trouwens ook gedaan heeft in zijn vordering ter zitting van twintig april negentienhonderd zes en zestig; dat overigens ook de « normale » tekst van de rechtstreekse dagvaarding, welke normaliter luidt: «...teneinde na veroordeling van gedaagde op strafgebied...» in se geen penale veroordeling vordert, doch enkel de onontbeerlijke vereiste aanhaalt waarvan de vordering tot schadevergoeding afhangt; dat echter in elk geval het vorderen van een penale veroordeling de zaak is van de gemeenschap, van het Openbaar Ministerie, terwijl de partikulier door de rechtstreekse dagvaarding enkel hiervoor in bepaalde gevallen de voorwaarde kan scheppen door het in beweging brengen van de openbare vordering; (zie ook R.P.D.B. — v^o Action publique nr 4°; Le droit de mettre en mouvement l'action publique n'implique pas celui de l'exercer. C'est ainsi que les particuliers lésés ont le droit de mettre l'action publique en mouvement et saisissant les tribunaux de répression, mais là se borne leur droit — Cass. 25-5-1929 Pas. 1, 164);

Overwegende dat in die omstandigheden de rechtstreekse dagvaarding als volkomen volledig en derhalve ontvankelijk dient aangezien, wijl ingevolge deze rechtstreekse dagvaarding de rechtstreeks gedaagde onder een bepaalde telastelegging voor de politierechtbank werd gedagvaard, op welke grond door het Openbaar Ministerie de penale veroordeling werd gevorderd; dat overigens nog ingeval van twijfel de twijfel traditioneel in het voordeel der geldigheid van de betwiste akte dient uitgelegd;

De Rechtbank uitspraak doende tegensprekelijk veroordeelt de betichte Smulders en tweede gedaagde Bongaerts, solidairlijk te betalen aan de Burgerlijke Partij De Assurantie van de Belgische Boerenbond, waarvan de maatschappelijke zetel gevestigd is te Leuven, Minderbroedersstraat 8, ten titel van schadevergoeding de twee vijfden der som van 2.975 fr., of 1.090 fr., dit bedrag te vermeerderen met de vergoedingsintresten vanaf de datum der uitbetaling, de rechterlijke intresten en de kosten.

 Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

INGEZONDEN BIJDRAGE

Het medisch attest nopens de werkonbekwaamheid inzake arbeids- en bediende-kontrakt

De juridische spitsvondigheden nopens het verschil tussen handarbeider (arbeidskontrakt) en geestelijk arbeider (bediendekontrakt) die in het verleden het voorwerp zijn geweest van een aantal studiën van de rechtsleer en van menigvuldige gerechterlijke uitspraken, zijn definitief voorbijgestreefd.

Zeker bestaat er nog een groot verschil van statuut tussen arbeider en bediende, in belangrijke bepalingen der wet, maar de moderne neiging van de sociale wetgeving is het statuut van de arbeider en van de bediende nader tot elkaar te brengen.

De wet van 10 december 1962 waardoor het arbeidskontrakt en het bediendenkontrakt gewijzigd werden heeft dit ten volle verwezenlijkt.

Trouwens verklaarde dhr. Servais, Minister van Arbeid en Tewerkstelling in zijn memorie van toelichting het volgende :

«Dit ontwerp streeft er tevens naar het verschil tussen het wettelijk statuut van de werkman en dit van de bediende te verminderen.» (1)

Niettemin zijn wij steeds verplicht geweest, om alle verzwaring te vermijden, het voorwerp van deze bijdrage te splitsen in twee rubrieken; het arbeidskontrakt en het bediendekontrakt. (2)

Het Arbeidskontrakt

Art. 28 bis van de wet van 10 maart 1900 (art. 13 van de wet van 4 maart 1954) vergenoegt zich te bepalen dat : « In geval van ongeval of ziekte van de werkman de uitvoering van het kontrakt geschorst is ».

Op dat ogenblik kon dus het Hof van Cassatie in zijn arrest van 19 mei 1960 (Pas. 1960, 1. 1074) beslissen dat de wet op het arbeidskontrakt de zieke werkman niet oplegde, spontaan medische attesten voor te leggen voorzover de duur van zijn afwezigheid op het werk. »

Indien dus het werkplaatsreglement geen bepaling des-aangaande bevatte kon de passiviteit van de zieke werkman hem niet verweten worden.

Het lijdt geen twijfel dat een dergelijke wettelijke laksheid de werkgever blootstelde aan de grootste misbruiken van wege de arbeider.

Art. 29 bis van de wet van 15 december 1962 heeft dan ook deze leemte aangevuld door te voorzien dat de arbeider *onmiddellijk* zijn werkgever moet verwittigen.

«Het betreft hier een feitenkwestie die met gezond verstand moet beoordeeld worden » deed de Minister opmerken.

Indien aldus het werkplaatsreglement het begrip *onmiddellijk* nader bepaalt b.v. « binnen de 48 uren » of « de dag zelf van de ziekte » (zoals het merendeels gebeurt) bindt deze bepaling de werkman en is hij verplicht die na te leven. Doet hij het niet loopt hij het gevaar dat zijn afwezigheid als onwettig door zijn werkgever wordt aanzien, hetgeen een reden is van verbreking van het arbeidskontrakt te zijne laste.

Op verzoek van de werkgever of indien het werkplaatsreglement het voorziet is de werkman ook verplicht een medisch attest voor te leggen. De rechtspraak is in die zin. (Arbeidsgerecht van Aalst 9-2-1962 - Tijd. van sociaal recht 1962 - N° 7; Arbeidsgerecht in beroep van Antwerpen 5 nov. 1963 - R.W. 1964 - Kol. 1135).

Citeren wij ook de bepaling van een werkhuisreglement volgens dewelke de werkman, die geen medisch attest vóór het einde van de derde dag ongeschiktheid

en bij elke verlenging ervan heeft opgezonden, als ontslagnemend zal worden aanzien. De rechter moet evenwel deze solutie aan de feiten toetsen. In zulk geval heeft de werkgever hem niet af te danken. »

Het bediende-kontrakt

Art. 8 van de samengeordende wetten van 20 juli 1955 voorzorg dat de bediende verplicht was zijn werkonbekwaamheid te rechtvaardigen. Indien hij er toe verzocht werd door zijn werkgever, moest hij een medisch attest indienen. De controle van de werkonbekwaamheid vastgesteld door de behandelende dokter was ook voorzien door een door de werkgever gemachtigde geneesheer.

De wet van 10-12-1962 heeft de stof veel nauwkeuriger bepaald. Art. 9. bepaalt :

§ 2 De bediende is verplicht zijn werkgever *onmiddellijk* op de hoogte te brengen van zijn arbeidsongeschiktheid. Desgevraagd legt hij een medisch attest voor. Bovendien mag hij niet weigeren een door de werkgever gemachtigd en betaald geneesheer te ontvangen, noch zich door deze te laten onderzoeken. Behoudens wanneer de behandelende geneesheer van de bediende oordeelt dat zijn gezondheidstoestand hem niet toelaat zich naar een andere plaats te begeven, moet de bediende zich, desgevraagd, bij de door de werkgever gemachtigde en betaalde geneesheer aanbieden. De reiskosten van de bediende zijn ten laste van de werkgever. De door de werkgever gemachtigde en betaalde geneesheer gaat na of de bediende werkelijk arbeidsongeschikt is; alle andere vaststellingen vallen onder het beroepsgeheim. »

Hier ook heeft de rechtspraak net zoals voor het Arbeidskontrakt geoordeeld dat de « Dienstnotas » door de werkgever aangeplakt en die de bediende opleggen binnen een bepaald termijn een medisch attest aan de werkgever op te sturen, niet strijdig zijn met het bediendenkontrakt. (Arbeidsg. Beroep Bergen (B) 4-10-1958 - R.D.S. 1960 - 52 in dezelfde zin Arbeidsg. Charleroi (B) 2-7-57 - Revue de droit social 1958 - p. 136).

Welk moet de inhoud zijn van het medisch attest ?

De burgerlijke rechtbank van Brussel bij vonnis van 3-2-1953 (Journal des Tribunaux 1953 - P. 156 - Rev. droit social 1955 n° 37) heeft terecht doen opmerken dat « het algemeen reglement de elementen niet bepaalt die het medisch attest moet weergeven, maar klaarblijkelijk moet het attest omstandig genoeg zijn, anders zou elke controle uiterst moeilijk zijn en de weg zou openstaan voor alle fraude. »

Sanctie van rechtvaardiging van werkonbekwaamheid

«Vebreekt onwettig het bediendekontrakt met onbepaalde termijn, en is dienvolgens uit dien hoofde een vergoeding verschuldigd gelijk aan de wedde overeenkomende met de duur van de opzeg, de bediende die nalaat te komen werken en zijn werkonbekwaamheid niet rechtvaardigt door middel van een medisch attest, wanneer een binnenhuisreglement beschikt dat elke afwezigheid op het werk gerechtvaardigd moet zijn door het voorleggen van dergelijk medisch certificaat. (Arbeidsg. Beroep Bergen. (B) 21-2-59 - R.T. 1960 - n° 836).

« Het arbeidsgerecht heeft geen rekening te houden met het feit dat om zijn afwezigheid te rechtvaardigen beroeper

zijn gezondheidstoestand inroept die hem in de onmogelijkheid stelt zich te verplaatsen wanneer hij geen enkel bewijs levert van zijn bewering.» (R.T. 1960 - P. 1004 n° 4).

« De bediende op proef die van zijn werk afwezig blijft en nalaat zijn werkonbekwaamheid te rechtvaardigen is uit dien hoofde aan zijn werkgever verschuldigd een vergoeding overeenstemmend met de wedde van een maand.» (Arbeidsg. Beroep (B) Bergen 21-2-1959 - B.T. 1960 - P. 836).

Betwisting tussen de behandelende geneesheer en door de werkgever afgevaardigde geneesheer.

Dit is voorzeker het lastigste probleem, dat door de wetgever diende opgelost te worden.

De moeilijkheid was drievoudig :

1) In geval van tegenstrijdigheid van attesten, welke geneesheer moest gevolgd worden ?

2) De ziekte zijnde in praktijk van korte duur hoe kan een controle daadwerkelijk uitgeoefend worden en zo deze controle niet meer mogelijk is, wie draagt er de verantwoordelijkheid van ?

3) Hoe kan men op een vlugge wijze beroep doen op een bevoegde en onpartijdige medische scheidsrechter.

Vermelden wij eerst een belangrijk arrest van het Hof van Cassatie van 8-1-1960 (R.W. 1960-1961 kol. 833 en Pasicrisie 1960 - 1512 met noot.)

« De verklaring van de afgevaardigde geneesheer waarbij het door de arbeidsongeschikte bediende overlegd medisch attest wordt tegengesproken bevat dus als dusdanig niet het bewijs van de onjuistheid van laatst bedoeld attest. »

Vermelden wij vervolgens een vonnis van het arbeidsgerecht van Luik van 8-1-1963, dat — volgens onze mening, in zijn besluit hoogst bewinstbaar is (R.D.S. 1964 - P. 34)

« Art. 16 bepaalt niet op welke wijze de eventuele betwisting tussen de behandelende en de door de werkgever afgevaardigde geneesheer nopens de werkelijkheid van de ongeschiktheid wegens ziekte moet worden beslecht.

Ter zake wanneer een nationaal collectief akkoord de litigerende partijen oplegt een beroep te doen op een derde geneesheer als scheidsrechter heeft de werkman blijk gegeven van al de wenselijke zorg als hij de omstandige medische geschriften die de werkgever vraagt heeft doen toekomen en hij zich naar een medisch onderzoek van toezicht heeft begeven. »

Tot daar zijn wij akkoord, maar hetgeen wij niet kunnen aanemen is de volgende conclusie :

« Het rust redelijkerwijze op de werkgever het initiatief te nemen om de werkman de aanduiding op minnelijke wijze van een derde scheidsrechter - geneesheer voor te stellen.

De werkgever die dit niet gedaan heeft kan de bewijskracht van het medisch getuigschrift van de werkman niet omverwerpen door de loutere ontkenning van zijn medische dienst. »

Ons inziens is dit besluit volledig verkeerd en zou de grootste misbruiken mogelijk maken.

Inderdaad :

1) Men moet uitgaan van het principe dat inzake bediende-kontrakt : « Het werk de regel is ».

Het is dus niet aan de werkgever zich te vergewissen van de reden van de afwezigheid van zijn werknemer.

Wel integendeel, het is de werknemer die de verplichting heeft deze reden bekend te maken en zijn afwezigheid te rechtvaardigen. Het vonnis heeft zich dus klaarblijkelijk vergist wanneer het meent dat « redelijkerwijze de werkgever het initiatief moest nemen opdat in aanwezigheid van twee tegenstrijdige attesten, een scheidsrechter de zaak zou beslechten.

2) Het bediende-kontrakt is een wederkerig kontrakt onder bezwarende titel.

De wetten op het bediende-kontrakt zijn niet afgeweken van de principes van het burgerlijk wetboek die dit beheersen en bijgevolg bij toepassing van artikels 1147, 1302 en 1315 § 2 moet de aanwezigheid van de overmacht in casu de ziekte, die de werkonbekwaamheid te weeg brengt door degene bewezen worden die de verplichting heeft te werken en die beweert dit door overmacht niet te kunnen doen.

De beslissing van het arbeidsgerecht van Luik keldert gans de economie van art. 9. Vermits de bediende moet werken is hij het — en hij alleen — die in geval van betwisting tussen twee geneesheren nopens zijn werkonbekwaamheid de nodige maatregelen moet nemen om de betwisting tot een goed einde te brengen.

Doet hij het niet moet hij de noodlottige gevolgen er van dragen.

Verschillende vonnissen hebben in die zin de zaak beslecht en het vonnis van Luik blijkt eerder een uitzondering te zijn maar er diende gereageerd om te trachten een eensluidende rechtspraak in het leven te roepen.

« Ten aanzien van 2 tegengestelde medische attesten wat betreft de duur van de arbeidsongeschiktheid wegens ziekte dient de eisende partij het bewijs te leveren van de datum waarop deze ongeschiktheid werkelijk een einde heeft genomen hetzij onder aanwending van art. 60 van de wet op de werkrechtshraden door het geschil onmiddellijk bij dit gerecht aanhangig te maken opdat het een geneesheer zou aanduiden hetzij door zulke aanduiding in kortgeding door de Voorzitter van de burgerlijke rechtbank te vragen. (Arb. Charleroi (W) 9-10-1962 J/T. 1962 p. 717.)

Wij verwijzen voornamelijk naar een degelijk gemotiveerd vonnis van het arbeidsgerecht in beroep van Bergen van 17-6-1961 dat terecht beslist :

« Wanneer bij ontstentenis van akkoord tussen de behandelende geneesheer van de werknemer en de geneesheer afgevaardigde door de werkgever, het arbeidsgerecht zich niet meer kan laten voorlichten door een deskundige, is de werknemer in gebreke gebleven te bewijzen dat hij getroffen was door een ziekte waardoor hij zijn arbeid niet kon presteren. »

In de praktijk zijn moeilijkheden gerezen nopens de mogelijkheid van de medische controle.

Een scheidsgerechtelijke beslissing van 12-3-1964 (J.T. 1964 - p. 468) heeft zeer wijselijk deze zaak recht gezet door vast te stellen :

« Art. 8 van de samengeordende wetten op het bediende-kontrakt (3) verplicht de bediende niet thuis te blijven ten einde een medisch tegenbezoek mogelijk te maken maar hij moet de nodige maatregelen nemen om dit bezoek mogelijk te maken door met juistheid de plaats aan te duiden waar het onderzoek kan plaats grijpen.

Indien de bediende aan deze verplichting niet voldaan heeft is het getuigschrift dat hij voorlegt geen voldoende rechtvaardiging voor zijn afwezigheid.

Het zal dus uiteindelijk het arbeidsgerecht zijn dat zal moeten beslissen of al dan niet de werknemer bekwaam was om te werken. (Arb. Jemeppe-aan-Maas (W) 7-6-62 R.D.S. 1962 - p. 226)

Dit is bekrachtigd door de voorbereidende werken.

Inderdaad de meerderheid van de commissie van arbeid van de Kamer besliste dat ingeval van betwisting tussen de attesten der geneesheren het arbeidsgerecht de zaak moest beslechten na het advies te hebben ingewonnen van een geneesheer door het arbeidsgerecht aange-steld. (Parl. doc. 1952-1953 N° 287 van 25-3-53)

De verantwoordelijkheid der geneesheren.

Dat de geneesheren in deze aangelegenheid een grote verantwoordelijkheid dragen lijdt geen twijfel. In feite zijn zij de eerste rechters van de zaak en ze moeten bewust zijn dat het op hun attesten zal zijn dat het gerecht zich zal steunen om een beslissing te nemen. Dit heeft het medisch korps niet ontgaan.

Le Journal des Tribunaux van 1961 (p. 139) publiceert enige passages van de beraadslagingen van de Orde der Geneesheren van Brabant, die overgenomen werden uit Le Bulletin semestriel de l'Ordre des Médecins (Conseil du Brabant 1960 - 2).

Men herinnert aan de geneesheren o.m. :

« Un certificat médical doit respecter intégralement la vérité. Il doit être d'une rigoureuse exactitude P.e. il est notamment interdit :

- 1) D'antidater ou de postdater un certificat.
- 2) d'avaliser sans controle les dires du patient (4)

Tout médecin qui rédige un certificat faux ou de complaisance s'expose à des sanctions disciplinaires allant jusqu'à la suspension et éventuellement à des poursuites pénales. »

Het beroepsgeheim van de geneesheer, in zake attest.

Wanneer men art. 9 oppervlakkig leest bemerkt men niet dat de wetgever *alleen wat betreft de controlerende doctor* gewag maakt van het beroepsgeheim, maar er niet op drukt wat betreft de behandelende geneesheer.

Men moet o.i. een onderscheid maken tussen de taak van de behandelende geneesheer, die niet gehouden is door het beroepsgeheim vermits hij op voorhand weet dat zijn attest gebeurlijk aan het gerecht zal voorgelegd worden, en de taak van de controlerende dokter.

Terecht heeft dan ook de Orde der Geneesheren in de reeds geciteerde beraadslagingen het volgende doen opmerken, waarmede wij formeel akkoord gaan :

« Il a été relevé que les certificats médicaux sont rédigés en termes généraux. (...) *Il ne peut être question de secret professionnel. En effet ces certificats sont également dressés à la demande de la cliente qui doit les remettre à son avocat pour que celui-ci puisse les produire en justice.*

Il y a donc lieu de rédiger de manière circonstanciée les certificats et de préciser l'action dont souffre la cliente. Il faut déterminer la nature de l'affection médicale et l'influence qu'elle peut avoir sur les prestations. »

Wij zijn tot ons spijt verplicht te doen opmerken dat het medisch korps dikwijls verkeerd art. 9 geïnterpreteerd heeft. Het heeft alleszins als gevolg gehad dat meerdere geneesheren hetzij uit vrees, hetzij uit gemakzucht, hetzij uit te grote inschikkelijkheid voor hun cliënt, attesten hebben afgeleverd in algemene termen opgesteld, die niet eens de ziekte vermelden en die dus totaal nutteloos zijn.

Wij herinneren er aan dat dit ook de zienswijze is van de burgerlijke rechtbank van Brussel in hier reeds aangehaald vonnis van 3-2-53 ;

Kortom : de behandelende dokter moet een omstandig attest voorleggen en is niet gehouden door het beroepsgeheim terwijl de aangestelde dokter alleen de werkonbekwaamheid moet controleren en voor het overige gehouden is door het beroepsgeheim.

Welke leemten van art. 9 van de wet van 10-12-62 zouden moeten aangevuld worden ?

De lege ferenda menen wij de volgende suggesties te moeten doen :

1) De wet mag zich niet vergenoegen te bepalen dat « desgevraagd » de bediende « een medisch attest » voorbrengt.

Een *omstandig* attest is vereist, dat ten minste de oorzaak van de werkonbekwaamheid bekendmaakt, vermits men vaststelt dat de meerderheid der geneesheren dit belangrijk element niet eens vermelden. Dit bemoeilijkt natuurlijk een eventuele controle.

2) Men zou moeten voorzien dat de geneesheer door de werkgever aangesteld, indien hij na de controle niet akkoord is verplicht zou zijn contact te nemen met zijn collega, de zaak bespreken en trachten tot een oplossing te komen.

Deze bespreking ligt trouwens in de lijn van de medische deontologie.

3) Indien de geneesheren hun standpunt behouden zou de wet moeten voorzien dat de werknemer verplicht is het nodige te doen om een scheidsrechter aan te stellen.

De normale weg zou natuurlijk zijn ingevolge art. 584 § 2 en 3 van het nieuw gerechtelijk wetboek een verzoekschrift aan te bieden aan de voorzitter van het arbeidsgerecht zetelende in kortgeding.

Gelet op het feit dat er veel gevallen van ziekten van korte duur bestaan zou dit middel ontoereikend zijn omdat meestal de ziekte reeds gedaan zou zijn wanneer de onderzoeksmaatregel bevolen wordt.

Te meer mag men niet uit het oog verliezen dat de voorzitter van het Arbeidsgerecht voor een delikate taak staat : een keus doen tussen geneesheren, de specialisten kennen, en tussen deze specialisten de bekwaamste aanstellen valt natuurlijk niet in zijn bevoegdheid.

B.v. indien het advies van de behandelende geneesheer tegengesproken wordt door een specialist door de werkgever aangesteld, past het dat in dit geval een scheidsrechter-specialist zou aangesteld worden ; indien twee specialisten zich tegenspreken zou het belachelijk zijn als scheidsrechter een dokter van algemene geneeskunde te doen tussenkomen, men zou dan moeten beroep doen op een specialist van gehalte. Dergelijk Pic de la Mirandolle zal de voorzitter van het arbeidsgerecht allicht niet kennen.

Daarom menen wij dat vermits uiteindelijk dit een zui-vere medische kwestie is de gerechtelijke macht vertrouwen moet stellen in de Orde der geneesheren die deze taak nauwgezet naar plicht en geweten kan volbrengen.

De Voorzitter van deze Orde is de best geplaatste om een geneesheer-scheidsrechter aan te stellen daar hij de waarde en de speciale bevoegdheid van zijn collega's kent en beter dan wie ook kan oordelen wie tussen zijn collega's bekwaamster is dan de andere.

De werknemer zou dus een omstandig rekwest, waarin de namen van de beide geneesheren voorkomen met hun advies aan de voorzitter van de provinciale raad der orde der geneesheren (waar de werknemer woonachtig is) moeten aanbieden. De voorzitter zou gehouden zijn binnen de 24 uur een scheidsrechter aan te stellen.

Het advies van deze scheidsrechter zou de werkonbekwaamheid in laatste aanleg beslechten.

Wij besluiten dat zolang de wetgever de aanstelling van de scheidsrechter niet regelt en artikel 9 niet wijzigt in de zin die wij voorstellen een objectieve vaststelling van de werkonbekwaamheid in de praktijk nooit degelijk zal kunnen gebeuren.

Paul POLLET,
Advocaat te Antwerpen.

(1) Zie de wet van 10 december 1962 door A. Vandeurzen R.W. 1963, Kol. 1849.

(2) Voor de principiële kwesties hebben wij vanzelfsprekend geen onderscheid gemaakt in het aanhalen van de recht-

spraak tussen arbeidskontraakt en bediende-kontraakt. Alleen wanneer de wetgeving verschillend was hebben wij de rangschikking onder de twee rubrieken geëerbiedigd.

(3) Wij hebben de artikels van de wetten overgenomen zoals ze in de beslissingen voorkomen.

Men zal soms vaststellen dat deze artikels niet overeenstemmen in de verschillende beslissingen die nochtans hetzelfde voorwerp beheersen. Dit is te wijten aan het feit dat de beslissingen hetzij vóór hetzij na de coördinatie van de wet geveld werden.

Men ziet daardoor hoe voornamelijk in de sociale wetgeving die zo veranderlijk is een regelmatige coördinatie bij koninklijk besluit zou moeten gebeuren om verwarring in de geesten te vermijden.

(4) Arbeidsg. Frasnes — Buisenal 13-4-1960 J.T. 11-9-1960 — P. 510 verwerpt een medisch certificaat wanneer de geneesheer zich vergenoegd heeft de verklaring van zijn cliënt op te nemen — zonder de minste uitleg — en beslist dat dit alles zonder waarde is.

EUROPEES RECHT

Bestrijding van de werkloosheid in de gemeenschap

Schriftelijke vraag nr. 148/67 van de heer Berkhouwer.

Binnen de Gemeenschap doet zich thans in bepaalde lid-staten een in zekere sectoren van bedrijvigheid geconcentreerde, verontrustende werkloosheid voor. Deze werkloosheid heeft zowel conjuncturele als structurele aspecten. Een der belangrijkste structurele oorzaken wordt, naast — en mede als gevolg van — hier en daar bestaande overcapaciteiten, steeds meer de heviger wordende concurrentie binnen de Gemeenschap. Deze concurrentie wordt enerzijds verscherpt door de conjuncturele vertraging in de expansie van de vraag anderzijds in belangrijke mate geaccentueerd door de tussen de lid-staten nog bestaande verschillen in sociale, economische en fiscale « infrastructuur ».

Deze verschillen leiden tot niet direct exact kwantificeerbare, evenwel toch zeer belangrijke kostenvoordelen voor de bedrijvigheid in bepaalde lid-staten, die evenwel toch op geen enkele wijze terug te voeren zijn tot met het Verdrag strijdige concurrentievervalsing.

De marktverhoudingen worden hierdoor echter in aanzienlijke mate verstoord; met name als gevolg van de huidige conjuncturele fase leidt zulks in sommige lid-staten tot niet-aanvaardbaar produktie- en werkgelegenheidsverlies alsmede tot aanzienlijke kapitaalsvernietiging.

1. Is de Commissie bereid de oplossing van de problemen als gevolg van de hierboven summier geschetste feiten en ontwikkelingen hoge prioriteit te schenken?

2. Is de Commissie met vragensteller van mening dat de gesignaleerde verstoringen in de concurrentieverhoudingen een onjuiste basis vormen voor het proces dat uiteindelijk tot een optimale allocatie der produktieprocessen binnen de Gemeenschap zal dienen te voeren?

3. Is de Commissie in staat spoedig duidelijk gestalte te geven aan het middellange termijn-beleid in de Gemeenschap en daarbij dan onder meer globaal aan te geven waar op langere termijn, rekening houdend met de diverse sociale, economische en fiscale « infrastructurele » aanpassingen, de produktieprocessen zich naar alle waarschijnlijkheid zullen voltrekken?

4. Is de Commissie, gezien de huidige conjuncturele ontwikkeling en zolang het middellange termijn-beleid niet duidelijk vastligt, bereid alles te doen dat onnodige vernietiging van werkgelegenheid in bepaalde sectoren voorkomt en bereid op korte termijn maatregelen te treffen die de gevolgen van de geschetste feiten en ontwikkelingen zoveel mogelijk beperken?

5. Op welke wijze zou zij een dergelijk beleid kunnen concretiseren, met name na de overgangperiode als de mogelijkheid van hantering van gerichte beschikkingen zoals ex-art. 226 van het EEG-Verdrag niet meer openstaat?

6. Welke criteria hanteert de Commissie bij het vaststellen der voorwaarden ex art. 226/2?

Antwoord op de schriftelijke vraag nr. 148 van de heer Berkhouwer.

1. Reeds sinds enige tijd heeft de vertraging van de economische bedrijvigheid in verscheidene lid-staten geleid tot een stijging van de werkloosheid, die zich zoals door de geachte Afgevaardigde wordt opgemerkt, vooral in bepaalde bedrijfstakken doet gevoellen. Dit verschijnsel heeft het mogelijk gemaakt bepaalde structurele moeilijkheden en het gebrek aan dynamiek dat de onderhavige bedrijfstakken eigen is, problemen welke de conjunctuur van de jaren vóór 1967 min of meer had versluierd, duidelijker te onderkennen.

Ten aanzien van het conjuncturele aspect van de hierbedoelde problemen heeft de Commissie, op grond van de haar bij art. 103 van het Verdrag van Rome verleende taak, de Raad tweemaal voorgesteld om de lid-staten eigenende maatregelen aan te bevelen. Naar aanleiding daarvan heeft de Raad op 22 december 1966 en 11 juli 1967 aanbevelingen tot de lid-staten gericht inzake de te voeren conjunctuurpolitiek (1).

De indruk bestaat dat de werkloosheid, voor zover zij een conjunctureel karakter draagt, op betrekkelijk korte termijn zou kunnen worden opgeheven door een snelle en volledige opvolging van deze aanbevelingen.

Wat het structurele aspect van de werkloosheid betreft, zal door een voortzetting van het streven naar een voortdurende en evenwichtige expansie, met name dank zij de economische politiek op middellange termijn en de mogelijkheden welke door het regionale beleid worden geboden, een gunstige Ausgangssituatie kunnen worden geschapen voor een optimale allocatie van de produktiefactoren, zoals bedoeld in punt 2 van de vraag, en aldus oplossing van de door de structurele werkloosheid opgeroepen problemen kunnen worden bereikt. Bovendien zal de Commissie alles in het werk blijven stellen, opdat de belemmeringen voor het handelsverkeer tussen de lid-staten worden opgeheven en gelijke concurrentievoorwaarden worden geschapen. Want slechts op deze wijze zullen de binnen de gemeenschappelijke markt aanwezige produktiefactoren optimaal kunnen worden benut en zal tevens op het juiste tijdstip en op de juiste plaats kunnen worden overgegaan tot de noodzakelijke structurele aanpassingen. Elke vestigingsplaats binnen het gebied waar de Europese Verdragen van toepassing zijn biedt op grond van natuurlijke omstandigheden, bijvoorbeeld haar geografische ligging of sociologische structuur, comparatieve voordelen voor bepaalde produkties en bedrijfstakken. De aanwezige produktiefactoren zullen op optimale wijze worden benut, wanneer deze worden gedeeld dank zij een arbeidsverdeling binnen de Gemeenschap en een juiste keuze van vestigingsplaatsen volledig

doorwerken. Een dergelijke optimale benutting van alle produktiemiddelen zal binnen een gemeenschappelijke interne markt slechts tot stand komen, indien er sprake is van een effectieve mededinging en in het bijzonder als de vestigingsvoorwaarden niet worden vervalst door uiteenlopende overheidsmaatregelen. Hoewel er nog aanzienlijke verschillen tussen de lid-staten bestaan, werden als gevolg van de maatregelen welke de afgelopen jaren door de Gemeenschap zijn getroffen reeds vorderingen gemaakt op de weg van de door het Verdrag voorgeschreven harmonisatie.

2. Ook naar de mening van de Commissie zou derhalve het proces van de totstandbrenging van een Europese interne markt zich op een verkeerde basis voltrekken, indien zich verstoringen in de concurrentieverhoudingen zouden voordoen, d.w.z. als de natuurlijke omstandigheden door beïnvloeding van de kostenstructuur kunstmatig zouden worden gewijzigd en enige in bepaalde gebieden gevestigde bedrijfstakken daardoor bijzondere voorwaarden zouden worden opgelegd of toegekend. Deze laatste kunnen verband houden met de door de geachte Afgevaardigde genoemde «infrastructuur» en bijvoorbeeld voortvloeien uit specifieke verschillen ten aanzien van fiscale voorschriften, de financiering van de sociale voorzieningen of andere overheidsmaatregelen. Wegens haar grote betekenis zou derhalve vooral de harmonisatie van bepaalde indirecte en directe belastingen snel moeten worden verwezenlijkt; de Commissie tracht de desbetreffende werkzaamheden te bespoedigen.

Ook mag een belangrijke bijdrage worden verwacht van een regionaal beleid dat op de produktiviteit en het bevorderen van de groei is gericht, een beleid waaraan de Commissie bijzondere aandacht zal wijden. Met inachtneming van sociaalpolitieke eisen, zal de conceptie van een optimale allocatie van de produktiefactoren, in het bijzonder wat de overheidsinvesteringen betreft, tot een evenwichtige infrastructuur op het gehele gebied van de Gemeenschap kunnen leiden.

3. De Commissie herinnert eraan dat het eerste programma voor de economische politiek op middellange termijn (1966-1970) op 11 april 1967 door de Raad is aangenomen (Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen nr. 79 van 25 april 1967, blz. 1513-67). Het Comité voor de economische politiek op middellange termijn werkt momenteel aan het voorontwerp van het tweede programma voor de economische politiek op middellange termijn. Het is de bedoeling dat in dit programma de voornaamste vraagstukken verband houdende met de structuurpolitiek worden behandeld, en in het bijzonder de aanpassing van ondernemingen en bedrijfstakken aan de nieuwe mededingingsvoorwaarden welke voortvloeien uit de totstandkoming van de gemeenschappelijke markt en de intensivering van de internationale concurrentie.

Uit het gestelde sub 1 en 2 volgt echter dat het niet mogelijk is om in het kader van de economische en sociale programmering van de Gemeenschap globaal aan te geven waar de produktieprocessen zich zullen voltrekken.

Voorts wijst de Commissie erop dat in het eerste programma voor de economische politiek op middellange termijn de noodzaak tot het verbeteren van de economische en sociale infrastructuur meermalen werd onderstreept.

Dit programma vormt trouwens een kader voor het beleid ten aanzien van werkgelegenheid en beroepsopleiding, waardoor zowel de globale aanpassing als de structurele aanpassing van het aanbod van arbeidskrachten aan de vraag naar arbeidskrachten dient te worden bevorderd.

Daar de beroepsopleiding, de herscholing en de bijscholing van volwassenen tot de belangrijkste instrumen-

ten van de werkgelegenheidspolitiek behoren, werden de noodzakelijke maatregelen in de door de Commissie opgestelde programma's voor het verwezenlijken van het gemeenschappelijk beleid met betrekking tot de beroepsopleiding beschreven. De ter zake geldende prioriteiten werden aangegeven in de «hoofdpijnen voor de werkzaamheden van de Commissie in de sector sociale zaken».

4. Wat dit punt betreft, dient onderscheid te worden gemaakt tussen anticyclische maatregelen en maatregelen welke de Commissie zou kunnen voorstellen om structurele moeilijkheden op te heffen. Overeenkomstig hetgeen in antwoord op punt 1 werd opgemerkt mag bij het streven naar een oplossing van de vraagstukken die eigen zijn aan bepaalde bedrijfstakken niet een zodanige heropleving van de economische bedrijvigheid worden teweeggebracht dat zich spoedig weer oververhittingsverschijnselen zouden voordoen. De Commissie heeft zich evenwel steeds bereid verklaard overschakelings- en aanpassingsmaatregelen te bestuderen.

5. Na de overgangsperiode zullen vooral in het kader van de economische politiek op middellange termijn maatregelen in overweging kunnen worden genomen.

6. Bij het bestuderen van de verzoeken om toepassing van art. 226 neemt de Commissie de moeilijkheden van sociale aard in aanmerking waardoor de te verhelpen situatie wordt gekenmerkt.

De Commissie baseert haar desbetreffende beslissingen niet op algemene criteria, doch streeft voor elk afzonderlijk geval naar een geëigende oplossing.

BALIELEVEN

Voorzorgskas voor Advocaten.

Oproeping

Geacht Lid,

De gewone algemene vergadering van 27 april 1968 heeft besloten tot het houden van een nieuwe algemene vergadering op zaterdag 8 juni 1968 en de raad van beheer van de Voorzorgskas voor Advocaten nodigt U uit tot het bijwonen van deze buitengewone algemene vergadering van de kas die gehouden zal worden op zaterdag 8 juni 1968 te 14.30 uur in het Justitiepaleis te Brussel in de gehoorzaal van de eerste kamer van het Hof van Beroep.

Dagorde :

1°) proces-verbaal van de gewone algemene vergadering van 27 april 1968.

2°) uiteenzetting door de raad van beheer en onderzoek van de voorstellen van de Balies van Luik en Mons met het oog op de hervorming van het buiten-wettelijk stelsel van de kas.

3°) voorlegging en goedkeuring van de begroting voor het boekjaar 1968.

4°) statutaire benoeming.

5°) allerlei.

Belangrijk :

In verband met de voorstellen die werden gedaan door sommige balies tijdens de algemene vergadering van 27 april 1968 met het oog op de volledige hervorming van het huidige pensioen- en rentesysteem is het wenselijk dat zo veel mogelijk aangeslotenen de vergadering van 8 juni aanstaande bijwonen opdat de eventuele beslissingen genomen zouden worden met de werkelijke meerderheid van de leden van de kas.

De leden van de kas die verhinderd zijn de vergadering bij te wonen worden dringend verzocht zich er te laten vertegenwoordigen door hiertoe een volmacht af te geven aan een ander lid. Deze volmacht moet geen bijzondere vorm hebben en kan worden afgegeven aan het bestuur van de vergadering. Wij zenden U hierbij een exemplaar ervan.

Het aantal stemmen waarover een gevolmachtigde kan beschikken is beperkt tot 10 (artikel 32 van de statuten).

Wij rekenen op uw aanwezigheid en verzoeken U te aanvaarden, Geacht Lid, de uitdrukking van onze confraternele gevoelens.

Voor de Raad van Beheer,
De Voorzitter,
R. Van Roye.

* * *

Inlichtingennota betreffende punt 2 van de dagorde van de buitengewone, algemene vergadering van 8 juni 1968: uiteenzetting van de raad van beheer en onderzoek van de voorstellen van de Balies van Luik en Bergen tot oprichtingen van een commissie met het oog op de hervorming van het buitenwettelijk stelsel van de kas.

* * *

Terwijl de gevolmachtigden van de balies van Luik en Mons de besluiten van 2 en 16 maart 1967 gestemd hadden, waarop de nieuwe organisatie van de Kas berust, hebben deze balies het woord genomen op de gewone algemene vergadering van 27 april jongstleden en een beraadslagingsontwerp naar voren gebracht dat alle vorige besluiten op losse schroeven zet;

Een buitengewone algemene vergadering zal plaats hebben op zaterdag 8 juni aanstaande met het oog waarop wij u een nieuwe uiteenzetting geven van de grondbeginselen van het huidig stelsel van de kas, dat van kracht is geworden op 1 januari 1968 ingevolge de besluiten van de raden van beheer van 2 en 16 maart 1967 en geven U kennis van de opmerkingen die verband zouden kunnen houden met de verklaringen van de balies van Luik en Mons.

I. - Voorafgaande opmerking :

De beginselen betreffende het wettelijk pensioen worden niet gewijzigd door het koninklijk besluit van 27 juli 1967;

Alleen de grens van de inkomsten waarop de bijdrage berekend wordt is gebracht van 120.000 fr. op 150.000 fr.

A. De zelfstandige heeft onvoorwaardelijk recht op een pensioen gevormd door de bijdragen die berekend worden op basis van zijn inkomsten.

B. Na onderzoek betreffende de bestaansmiddelen kan hij een gratis pensioen bekomen dat voor een gezin een maximaal bedrag kan bereiken van 36.700 fr. Dit bedrag omvat het onvoorwaardelijk pensioen waarvan sprake hierboven en wordt slechts toegestaan voor zover de netto-inkomsten lager zijn dan 21.000 fr.

Voorbeeld :

1. Het maximale onvoorwaardelijk pensioen zal slechts bereikt worden over veertig jaar door een zelfstandige van 25 jaar die gedurende zijn volledige loopbaan zou bijdragen op grond van het maximale inkomen; het zou 49.000 fr. bedragen.

Herinneren wij in dit verband eraan dat de gemiddelde wettelijke bijdrage van de kas per aangeslotene ongeveer 3700 fr. belooft en overeenkomt met een gemiddeld inkomen van 93.000 fr.

In deze omstandigheden zou het onvoorwaardelijk wet-

telijk pensioen teruggebracht worden op 30.600 fr. voor een volledige loopbaan.

Tenslotte bedragen de maximale pensioenen die worden uitbetaald volgens het wettelijk stelsel thans 4.500 fr. per jaar.

2. Het gratis pensioen dat thans zou kunnen worden toegestaan aan een aangeslotene die reeds een onvoorwaardelijk wettelijk pensioen ontvangt van 4.500 fr. en een netto inkomen aangeeft van 40.000 fr. wordt als volgt bepaald: 36.000 fr. — 4.500 fr. — (40.000 fr. — 21.000 fr. = 13.250 fr.

II. - Grondbeginselen van het huidig buiten-wettelijk stelsel van de kas.

A. Ouderdomsrente :

Er wordt een totaal pensioen toegekend (met inbegrip van de wettelijke rente) voortvloeiend uit de kapitalisatie van de maximale door de wet voorziene bijdragen.

De Voorzorgskas vult dus het wettelijk pensioen aan om dit doel te bereiken.

Een minimaal pensioen van 24.000 fr. is verzekerd.

Voorbeeld :

De aangeslotene die zich een wettelijk pensioen zou hebben gevormd van 30.600 fr. volgens het bovenstaande voorbeeld zou dus van de kas een pensioen ontvangen van 49.000 fr. (maximaal bedrag) — 30.600 fr. (werkelijk bedrag), dus een aanvulling van 18.400 fr.

B. Overlevingsrente :

1° Weduwe van een aangeslotene die overleden is vóór de pensioenleeftijd.

a) op de leeftijd van 60 jaar heeft deze weduwe onvoorwaardelijk recht op 50 % van de hierboven bepaalde gekapitaliseerde ouderdomsrente. Gevoegd bij de wettelijke overlevingsrente komt deze rente dus eveneens overeen met de opbrengst van de kapitalisatie der maximale wettelijke bijdragen.

b) Na onderzoek naar de bestaansmiddelen wordt deze rente aangevuld ten laste van het fonds van onderlinge bijstand, zodat de gezamenlijke inkomsten van de weduwe een plafond bereiken dat wordt vastgesteld door de raad van beheer, op grond van de middelen van de kas.

2° Weduwe van een aangeslotene die overleden is na de pensioenleeftijd.

a) deze weduwe heeft onvoorwaardelijk recht op een rente van 12.000 fr.; gevormd door de overdraagbaarheid van de ouderdomsrente.

b) zoals in het voorafgaande geval (1° b) kan deze rente worden aangevuld na een onderzoek betreffende de bestaansmiddelen.

C. Onderlinge hulp :

De aangeslotenen die getroffen zijn in hun gezondheid kunnen eveneens een subsidie bekomen na onderzoek betreffende hun bestaansmiddelen.

D. Wezenrente :

Een rente van 15.000 fr. per kind ten laste wordt toegekend aan de overlevende echtgenoot waarvan de inkomsten niet 50.000 fr. bereiken, vermeerderd met 25.000 fr. per kind ten laste.

Als de inkomsten dit bedrag overschrijden, wordt de rente verminderd tot beloop van het overschot der inkomsten.

III. - *Opmerkingen van de balies van Luik en Bergen.*

a) *afschaffing der verworven rechten.*

Het betreft dus de afschaffing van het recht op het minimaal pensioen van 24.000 fr. dat thans voorzien is.

De raden van beheer van 2 en 16 maart 1967 hebben dit beginsel niet in overweging kunnen nemen omdat het geen rekening houdt met

— de mening van de meerderheid der leden die door 2 referendums geraadpleegd worden,

— de raadpleging van de Heer Stafhouder De Bruyne die tot besluit gekomen was dat er verworven rechten bestaan.

De kas loopt het gevaar een weg in te slaan die een belangrijk deel van de aangesloten en zou misnoegen en processen zou uitlokken waarmede zij reeds bedreigd werd.

b) *afschaffing van het huidig conventioneel pensioenstelsel.*

Dit zou dus vervangen worden door een stelsel dat uitsluitend gebaseerd zou zijn op de onderlinge hulp en geen uitkeringen zou toekennen dan na onderzoek naar de bestaansmiddelen.

Er wordt tot staving van dit voorstel aangevoerd dat het koninklijk besluit van 27 juli 1967 en de bijbehorende latere besluiten de wettelijke pensioenen zodanig wijzigden dat het conventioneel stelsel van de kas dat bepaald werd door de besluiten van 2 en 16 maart 1967, niet meer geldig of nodig zou zijn!

Welnu, hierboven hebben wij kunnen vaststellen dat:

1°) de besluiten betreffende het sociaal statuut der zelfstandigen geenszins het stelsel der wettelijke pensioenen wijzigen.

2°) het wettelijk stelsel slechts volle werking zal hebben over 40 jaar.

3°) de inkomsten die worden aangegeven door de aangesloten en van de kas verre van voldoende zijn om hun toe te staan zelfs over veertig jaar de maximale door de wet voorziene voordelen te bereiken.

De afschaffing van het thans bestaande conventioneel stelsel zou elk recht van de aangesloten en op de reeds gestorte bijdragen en de op hun naam verzamelde reserves vernietigen.

c) *verhoging van de uitkeringen van de kas ten gunste van weduwen en wezen.*

Deze verhoging word bepaald door de besluiten van de raad van beheer van 2 en 16 maart 1967.

Het is niet mogelijk met de nodige voorzichtigheid een definitief stelsel te bepalen aangezien er geen statistieken bestaan en gezien de verscheidenheid van de afzonderlijke gevallen.

Er werd dan ook besloten dat na twee of drie jaar toepassing de uitkeringen herzien zouden kunnen worden.

Sedert 1 januari 1968 heeft de Raad van Beheer een vragenlijst opgesteld met betrekking tot de bestaansmiddelen en de lasten van de betrokkenen om op de meest voordelige wijze de uitkeringen van de kas te bepalen.

Het is gebleken dat sommige van deze uitkeringen onverantwoord waren. Andere werden verhoogd op grond van de normen vastgelegd door de raad van beheer.

Thans zijn deze uitkeringen uiterst interessant en hebben nog niet aanleiding gegeven tot enige kritiek van de

zijde van de betrokkenen, maar de mogelijkheid de voordelen nog te verhogen blijft bestaan en het stelsel moet, zoals hierboven gezegd, worden herzien na opgedane ervaring.

Conferentie der Jonge Balie te Leuven.

De Conferentie der Jonge Balie te Leuven zal op donderdag 30 mei a.s. om 20 uur E.P. Dominique Pire, Nobelprijswinnaar voor de Vrede, samen met professor Vander Elst van de Vrije Universiteit van Brussel mogen begroeten in het Gerechtsgebouw.

Beide sprekers zullen handelen over : « L'humanisme vu par un croyant et par un non-croyant ».

MEDEDELINGEN

Gilbert Mullie-prijs voor landbouwwetenschap Vijfjaarlijkse periode 1964-1968

Deze prijs, ten bedrage van 100.000 fr., strekt tot de aanmoediging van de landbouwwetenschappen in de ruimste zin van het woord, met inbegrip van de toegepaste natuurwetenschappen, de techniek, de bedrijfsleer, de economie, de sociologie, de rechtswetenschap en de geschiedenis.

Hij wordt door het Hoofdbestuur van de Belgische Boerenbond toegekend op advies van een Commissie, bestaande uit onafhankelijke geleerden, door het voormelde Hoofdbestuur aangesteld.

De uiterste datum voor de inlevering van de werken is 31 december 1968. De belanghebbenden kunnen mededeling van het reglement en alle nadere inlichtingen bekomen bij de Algemene Diensten van de Belgische Boerenbond, Minderbroedersstraat 8, Leuven.

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift voor Gemeenterecht : jg. 1968 - nr. 4 :

Gemeentepolitie. Gemeentebelastingen. — Bevolking. — Openbare Bibliotheek. — Brandweer. — Burgemeester. — Burgerlijke Stand. — Geldinzamelingen. — Commissie van Openbare Onderstand. — Stedebouw. — Verkeer. — Wegen.

De Gemeente : jg. 1968 - nr. 4 :

Roels R., De gemeentebesturen en het cultureel werk. — Verhasselt J., Verzorg uw taal!

Jura Falconis : jg. 1968 - nr. 3 :

Laleman L., Enkele juridische aspecten van het beroepsgeheim. — De Ridder H., De opvoeding der kinderen : plicht of recht van de ouders. — De Wachter H., Broeckx P., Cauberghe R., Luyten J. en De Fleurquin L., Het doorbreken van exclusiviteitsvereenkomsten en het cassatiearrest van 17-6-1960. — Bauwers A., Gebrek in de zaak : Praktische gevallen. — Vietnam en het internationaal recht.

Rechtspraak der Haven van Antwerpen : jg. 1968 :

Inhoudstafel.

Nederlands Juristenblad : jg. 1968 - nr. 20 :

Snijders W., Doorvervoer en aansprakelijkheid van de zeevervoerder onder Hague Rulesrecht I. — Van Rouwey E.A.B. Van Nieuwdaal, Verkenning in het intergentioneel recht II, (slot). — Van Bemmelen J.M., In memoriam Prof. Mr. D. van Eck. — Brenninkmeijers H.M., De Geneesheer en het recht. — Timmega S.J., Enkele overpeinzingen naar aanleiding van het televisie-vraaggesprek met Prof. Barnard.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie : jg. 1968 - nr. 4996 :

Nakken D.P.A., Officieel kadastraal avontuur (V, slot). — Wiarda J., Welke rechtsverhouding, welk recht, wordt niet beheerst door de goede trouwer ?

Tijdschrift voor Vennootschappen, Verenigingen en Stichtingen : jg. 1968 - nr. 5 :

Henriquez E.C., De Antilliaanse vennootschapspraktijk. — Bruyns W.B., De coöperatieve flatexploitatievereniging. — Müller K., Das schweizerische Bankgeheimnis (I).

Journal des Tribunaux : jg. 1968 - nr. 4617 :

Meulders-Klein M.T., De la puissance paternelle et de la tutelle légale des parents adultérins.

Europees Vervoerrecht : jg. 1968 - nr. III :

Wheble B.S., Containerisation from the view-point of a banker. — Manca P. A legal outline of carriage by containers. — De Cadt R., De container en de overzeese handel. — Suykens F., en Coppieters H., Les nouvelles techniques de manutention de marchandises et les ports de mer.

Mouvement Communal : jg. 1968 - nr. 4 :

Closset C.L., Un type nouveau de contrats de l'Administration.

Annales de Droit : jg. 1968 - nr. 1 :

De Broux J. et De Winghe R., Présentation. — Le Brun J., Les fermetures d'entreprises et la puissance publique en droit économique. — Denis P., Les fermetures d'entreprises et la protection de l'emploi en droit social.

Recueil Général de l'enregistrement et du notariat : jg. 1868 - nr. 21130 à 21139 :

Donnay M., Code judiciaire. — Apposition et levée des scellés. — Inventaire. Droits d'enregistrement, de greffe et de timbre.

Revue de Droit Intellectuel. — L'ingénieur - Conseil : jg. 1968 - nr. 1 :

Magnin J.C., La nouvelle loi française sur les brevets et son intégration dans le droit européen des brevets.

Revue de Droit Pénal et de Criminologie : jg. 1968 - nr. 7 :

Xe Congrès international de Droit Pénal. Question III. — Le rôle du Tribunal dans l'application et la détermination des peines, par Charles R. et Bosly H.

Revue Générale des Assurances et des Responsabilités : jg. 1968 - nr. 4 :

Art. 1384 : Choses. Père et Mère. — Abus de Droit. — Pouv. Publics : Voirie., Circ. Routière : Régl. général. — Répar. : Intérêts. — Domm. Int. lésion matérielle. Lésion physique.

Revue de l'Administration et du Droit administratif de la Belgique : jg. 1968 - nr. 4 & 5 :

Flamme M.A., La responsabilité personnelle des fonctionnaires.

Res Publica : jg. 1968 - nr. spécial :

Les structures de l'avenir des partis politiques. — contributions de M. Burnelle E., Cardon de Lichtbuer D., Collard L., Houben R., Lagasse A., Perin F., Vanoudenhoven O., Van der Elst M., Wagemee R.

Cahiers de Droit Européen : jg. 1968 - nr. 2 :

Leleux P., Le rapprochement des législations dans la Communauté économique européenne. — Ries A et Guida R.M., l'application des règles de concurrence du traité C.E.E. à l'agriculture.

Recueil Dalloz Sirey (Paris) : jg. 1968 - nr. 15 :

Rabinovitsch W., Les stations de sports d'hiver et la propriété foncière.

Nr. 16 :

Batailler-Demichel F., De quelques mésaventures du droit de vote aux élections locales. — Nepveu P., Remarques sur les changements de noms aux Pays-Bas. Nouvelles instructions du 19 août 1966.

Nr. 17 :

Frank E., Pourquoi refuser une pension alimentaire à l'enfant naturel ?

Nr. 18 :

Savaties J., Et in hora mortis nostrae : Le problème des greffes d'organes prélevés sur un cadavre.

La Revue Administrative : jg. 1968 - nr. 121 :

Le poids du papier. — Aubert J., Organisation, moyens et missions de la Police Nationale. — Feuilloley P., A propos d'un record de participation électorale. — Wright V., Les Préfets démissionnaires en décembre 1851 (I).

Revue Française de Science Politique : jg. 1968 - nr. 2 :

Noël L., Ministres et députés. — Prélôt M., Rapport sur la proposition de loi constitutionnelle tendant à modifier l'article 23 de la Constitution. — Grosser A., L'Allemagne de la grande coalition. — Kessler M.C. et Bodiguel J.L., Les communautés urbaines. — Adam G., La représentatives des organisations syndicales. Enquête sur les élections professionnelles.

Northwestern University Law Review : jg. 1968 - nr. 6 :

Jennings R.W., Insider in Corporate Securities : A Survey of Hazards and Disclosure Obligations Under Rule 10b-5. — Fillman J.A., Cash and Property as Consideration in a Merger or Consolidation.